

AVINURME VALLA ÜLDPLANEERING

Avinurme vald
Võidu 9
42101 Avinurme alevik
Ida-Virumaa
www.avinurme.ee

OÜ Hendrikson & Ko
Raekoja plats 8, Tartu
Maakri 29, Tallinn
www.hendrikson.ee

Töö nr 2507/16

Vastu võetud: VV 27.06.2017.a otsusega nr 154
Kehtestatud: VV 12.10.2017.a otsusega nr 163

Tartu-Avinurme 2016-2017

SISUKORD

SISSEJUHATUS	5
1. ÜLDPLANEERINGU LAHENDUSE VÄLJATÖÖTAMISE ALUSED	6
1.1. Rahvastiku ja asustuse suundumused	6
1.2. Valla väärtused	7
1.3. Valla arenguvision	9
2. RUUMILISE ARENGU PÕHIMÕTTED	9
3. ÜLDISED KASUTUS- JA EHITUSTINGIMUSED	11
3.1. Detailplaneeringu koostamise kohustusega alad	11
3.2. Tihe- ja hajaasustusega alad Avinurme vallas	12
3.2.1. Tiheasustusega ala	12
3.2.2. Hajaasustusala	12
4. KASUTUS- JA EHITUSTINGIMUSED JUHTOTSTARVETE LÕIKES	13
4.1. Elamu maa-ala (E)	13
4.2. Ühiskondliku hoone maa-ala (Ü)	14
4.3. Ärimaa maa-ala (Ä)	15
4.4. Tootmismaa maa-ala (T)	16
4.5. Puhke-, spordi- ja kultuurirajatiste maa-ala (PV)	17
4.6. Jäätmekäitluse (OJ) ja tehnoehitise maa-ala (OT)	18
4.7. Supelranna maa-ala (PR) ja supluskohad	19
4.8. Kalmistu maa-ala (S)	19
4.9. Haljasala maa-ala (HP)	19
4.10. Liikluse maa-ala (L)	19
4.11. Aianduse maa-ala	20
4.12. Põllumajandusmaa (MP) ja metsamaa (MM) maa-ala	20
4.13. Riigikaitse maa-ala (R)	20
5. KASUTUS- JA EHITUSTINGIMUSED TEEMAVALDKONDADE LÕIKES	22
5.1. Väärtuslikud maastikud ja ilusad vaatekohad	22
5.2. Miljööväärtuslikud alad	22
5.3. Kultuuriväärtuslikud objektid	23
5.4. Väärtuslikud põllumajandusmaad	24
5.5. Roheline võrgustik	24
5.6. Looduskaitse alused objektid	25
5.7. Veealad	26
5.7.1. Ehituskeeluvööndi vähendamine Avinurme alevikus ja Vadi külas	26
5.8. Teed ja liikluskorraldus	27
5.9. Tehnovõrgud	30

5.9.1.	Vesi ja kanalisatsioon	30
5.9.2.	Elektrivõrk. Taastuvenergeetika.	31
5.9.3.	Soojamajandus	33
5.9.4.	Jäätmekäitlus.....	33
5.9.5.	Maaparandussüsteemid	33
5.10.	Maavarad	34
6.	KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE TULEMUSTEGA	
ARVESTAMINE		35
7.	ÜLDPLANEERINGU ELLUVIIMINE	35
8.	LISAD	36
Lisa 1.	KSH aruanne	36
Lisa 2.	Avinurme valla üldplaneeringu lähteseisukohad	36
Lisa 3.	Kultuurimälestised	36
Lisa 4.	Arheoloogiapärandi leidude asukohad	36
Lisa 5.	Ehituskeeluvööndi vähendamine Avinurme alevikus ja Vadi külas	37

SISSEJUHATUS

Avinurme Vallavolikogu algatas Avinurme valla üldplaneeringu ja üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise 22.09.2015.a otsusega nr 68.

Üldplaneeringu koostamise eesmärk on valla ruumilistest vajadustest lähtuvalt planeerimisseaduse § 75 toodud ülesannete lahendamine: ruumilise arengu põhimõtete kujundamine, planeeringuala kasutamise- ja ehitustingimuste (sh projekteerimistingimuste andmise aluseks olevate tingimuste määramine) ja maakasutuse juhtotstarbe määramine jt valla arenguks oluliste ülesannete lahendamine.

Valla ruumilisteks vajadusteks on toimida piirkondliku teenuste pakkujana ning tagada elanikele hea elukvaliteet ja ühendusvõimalused. Kuna prognooside järgi on Ida-Eesti piirkonnad pigem kahaneva rahvastiku ja majandusaktiivsusega, peab vallavalitsus vajalikuks maakasutuse suunamisel paindlikku lähenemist. Üldplaneering keskendub arenguvõimaluste leidmisele, mistõttu ei peeta vajalikuks väga ranget regulatsiooni ja detailsete maakasutustingimuste määramist.

Üldplaneering koostatakse kogu Avinurme valla territooriumile.

Üldplaneeringu koostamisel on arvestatud asjaoluga, et haldusreformi käigus ühineb Avinurme vald Lohusuu, Kasepää ja Saare valla ning Mustvee linnaga, moodustades uue omavalitsuse Mustvee vald.

Üldplaneeringu koostamisega paralleelselt viiakse läbi planeeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH). KSH selgitab, kirjeldab ja hindab üldplaneeringu elluviimisega kaasnevat olulist keskkonnamõju ja määrab vajadusel mõjude leevendusmeetmed, arvestades üldplaneeringu eesmärgi ja käsitletavat territooriumi¹. KSH tulemused kajastuvad üldplaneeringu lahenduses.

Üldplaneeringu koostamisel lähtutakse Avinurme valla ja kõrgema taseme arengudokumentidest ning asjakohastest õigusaktidest.

Üldplaneering koosneb:

- seletuskirjast (käesolev dokument);
- joonistest, milleks on:
 - maakasutusplaan M 1:25 000;
 - Avinurme aleviku väljavõte M 1:8 000.

Üldplaneeringu koostamise konsulteerimiseks ja keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimiseks sõlmis Avinurme Vallavalitsus konsultatsioonilepingu konsultatsiooniettevõttega Hendrikson & Ko OÜ. Üldplaneeringu lahenduse väljatöötamine toimus Avinurme Vallavalitsuse ja -volikogu, ametkondade, kohalike huvigruppide ja konsultandi koostöös.

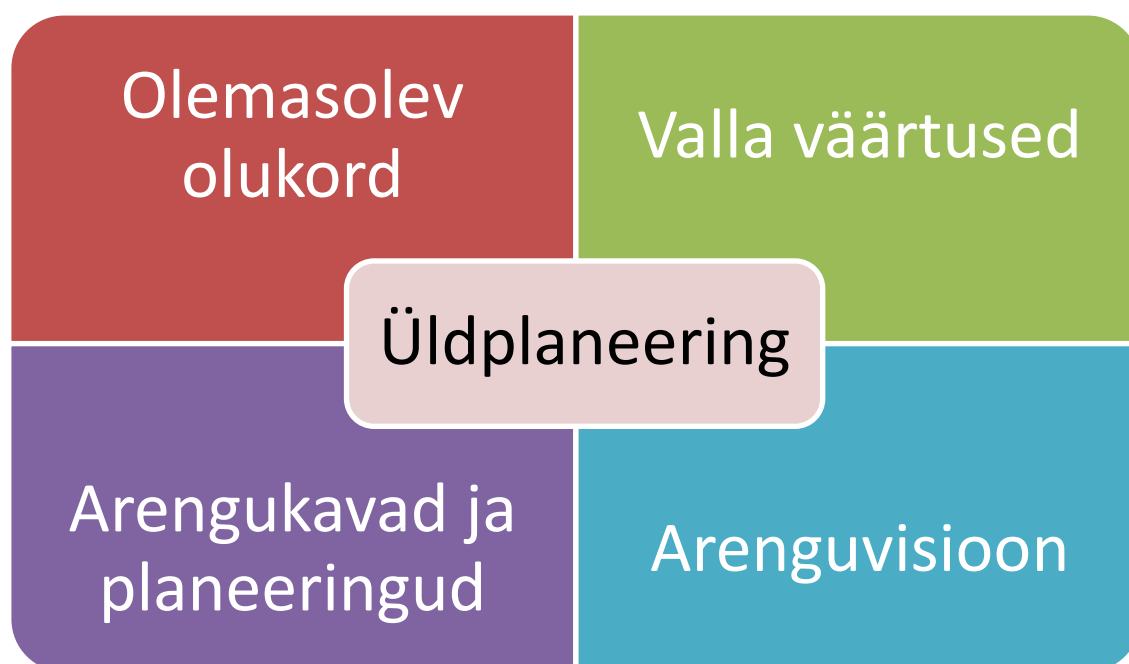
¹ KSH aruanne on toodud lisas 1.

1. ÜLDPLANEERINGU VÄLJATÖÖTAMISE ALUSED

LAHENDUSE

Avinurme valla üldplaneeringu koostamisel võetakse aluseks need planeerimisseaduse §75 sätestatud üldplaneeringu ülesanded, mille lahendamine on oluline konkreetset Avinurme valla ruumilistest vajadustest lähtuvalt.

Üldplaneeringu väljatöötamisel arvestatakse erinevate komponentidega: eelnevalt väljatöötatud arengukavade ja planeeringutega ning olemasoleva olukorraga, samuti pööratakse valla ruumilise arengu põhimõtete ja asustuse arengut suunavate tingimuste väljatöötamisel tähelepanu **piirkonna iseloomulikele väärtustele ehk lähtutakse nn väärtuste-põhisest lähenemisest.**

Joonis 1. Üldplaneeringu väljatöötamise alused

1.1. RAHVASTIKU JA ASUSTUSE SUUNDUMUSED

Avinurme valla rahvaarv oli Statistikaameti andmetel 1.01.2016 seisuga 1267 inimest.

Avinurme valla rahvaarv näitab sarnaselt teistele maavaldadele kahanemise trendi: aastatel 2012-2015 on rahvaarv vähenenud keskmiselt 24 inimese võrra aastas ning seda peamiselt madala iibe tõttu. Kuigi valla rahvastikus toimus 2015-2016 perioodil väike kasv (20 inimese võrra), on tõenäoline rahvastiku jätkuv kahanemine: noorte osatähtsus rahvastikus on suhteliselt väike (12,8%), eakate osatähtsus suur (23,4%) ning kasvav, kuna enam tööealisi jõuab pensioniikka (Eesti keskmine vastavalt noori 16% ja eakaid 19% kogu rahvastikust). Valla rahvastiku keskmine vanus seega tõuseb ning tööturule siseneb vähem noori.

Valla elanikkonna kahanemise ja vananemise pidurdamiseks on eelkõige oluline sellise elu- ja töökeskkonna loomine, mis soodustab valda elama asumist ja elama jäämist.

Atraktiivse elu- ja töökeskkonna loomine tähendab töökohtade loomise soodustamist, atraktiivse elukeskkonna kujundamist ning erinevate avalike ja erateenuste kättesaadavust. Valla kauguse tõttu suurematest keskuslinnadest on oluline kohapealne teenuste ja töökohtade pakkumine.

Avinurme vallas asub üks alevik ja 16 küla. Valla administratiivkeskuseks on Avinurme alevik, kuhu koondub lõviosa valla teenuseid ja töökohti. Valla rahvastikutihedus on suurim valla keskses Avinurme alevikus ja Ulvi külas, kus elab kokku 65% valla elanikkonnast (koondumist näitab ka joonis 2 toodud väärtuste kaardistus).

Avijõeest põhjasuunas on asustustihedus võrdlemisi madal, samuti paiguti valla äärealadel, kus levivad suuremad metsalaamad. Hajaasustuses on külad valdavalt hajaküla tüüpi, kohati moodustuvad ridajad vormid teede või jõgede ääres.

Väljakujunenud asustusstruktuuris üldplaneeringuga olulisi muudatusi ei kavandata. Avinurme alevikku tihendatakse ja laiendatakse vastavalt vajadusele ning hajaasustatud aladel jälgitakse ka edaspidi senist hajusat asustumust.

Kogu valla elukvaliteedi tagamiseks on eelkõige oluline vallakeskuse Avinurme aleviku läbimõeldud ja terviklik arendamine.

1.2. VALLA VÄÄRTUSED

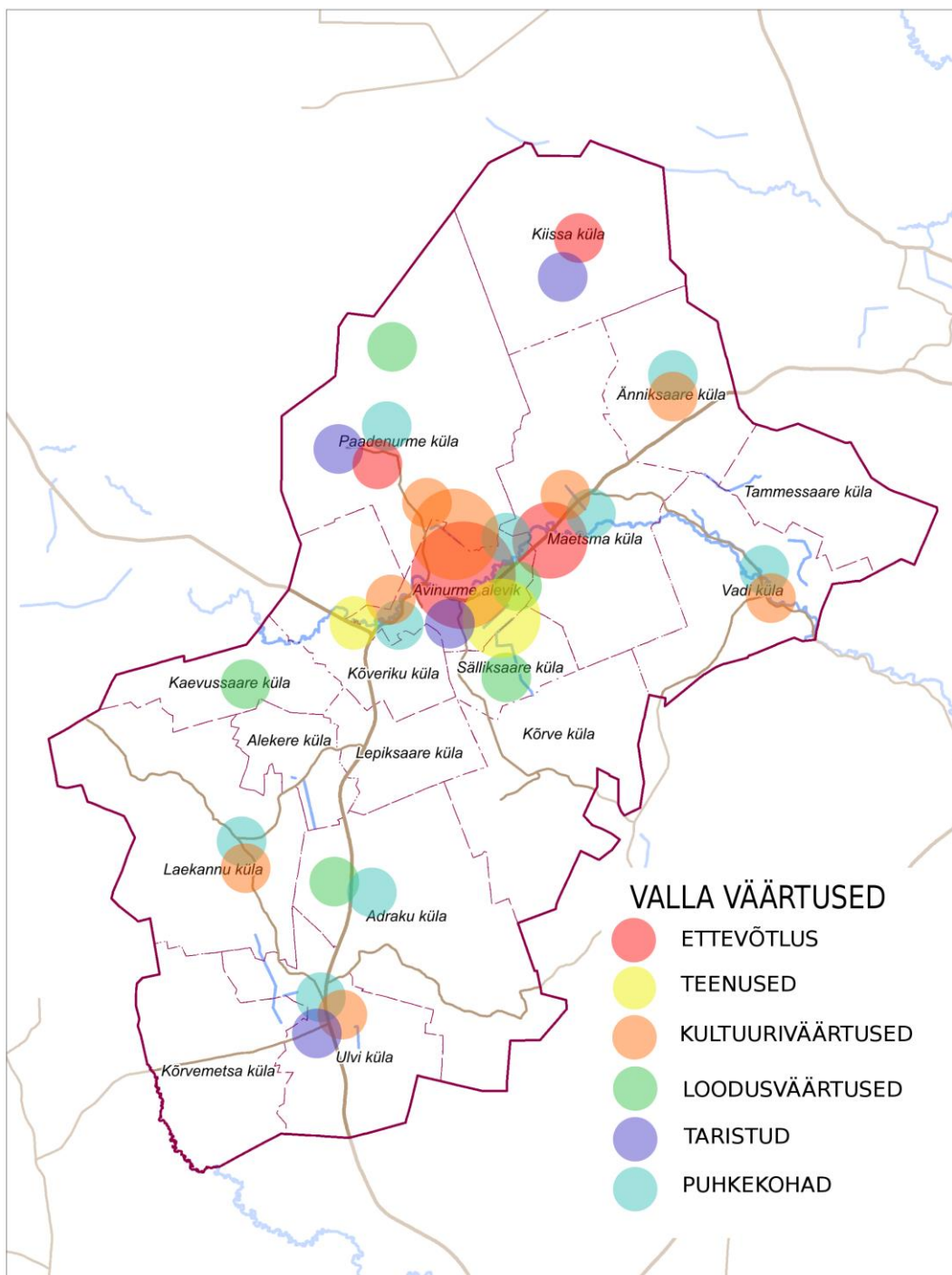
Valla ruumilise arengu põhimõtted tuginevad piirkonnale iseloomulikele väärtustele. Nendeks **on looduslikud, kultuurilised, majanduslikud ja sotsiaalsed objektid/alad või nähtused**, mida kohalik kogukond ise väärtuseks peab. Väärtuste määratlemine ja nende esiletoomine ei tähenda arengu ja uuenduste peatamist, vaid piirkonna omapäraga arvestamist.

Enim on valla erinevaid väärtusi koondunud Avinurme alevikku ja selle lähialale (Pärniku ja Maetsma): siin asuvad valla olulisemad ettevõtlusalad, teenused, taristud, kultuuriväärtused ja puhkekohad, moodustades mitmekülgse elukeskkonna (vt joonis 2)².

Hajaasustatud piirkondades on valdavaks loodus- ja kultuuriväärtused ning puhkekohad, mis kombineeruvad vastavalt taristutega (sh riigikaitselise taristuga Paadenurme külas).

² Vallas kaardistatud väärtused on täpsemalt toodud üldplaneeringu lähteseisukohtades, vt lisa 2.

Joonis 2. Valla väärtused

Lähtudes vallas kaardistatud väärtustest, on otstarbekas eritähelepanu pöörata Avinurme aleviku, Pärniku ja Maetsma piirkonna terviklikule arengule.

Hajasaastuses on vajalik pöörata tähelepanu olemasolevate väärtuste säilimisele.

1.3. VALLA ARENGUVISIOON

Avinurme valla arenguvisioon on järgmine:

Avinurme on meeldiva elukeskkonnaga, identiteeti väärtustavate elanike ja innovatiivse ettevõtluskeskkonnaga vald, mis on ka noortele atraktiivne. Vallakeskus pakub mitmekülgseid ja konkurentsivõimelisi teenuseid.

2. RUUMILISE ARENGU PÕHIMÕTTED

Ruumilise arengu põhimõtted annavad suunised edaspidiseks ruumikujunduseks, maakasutuseks ja ehitamiseks valla territooriumil. Need on üldised reeglid, mis on üldplaneeringu lahenduse oluliseks osaks ning annavad aluse maakasutuse juhtotstarvete määramiseks.

Avinurme valla ruumilise arengu põhimõtete väljatöötamisel on arvestatud nii valla ruumiliste vajaduste kui maakonna ruumilise arengu suundumustega. Maakonna ruumilised arengusuunad toob välja Ida-Viru maakonnaplaneering 2030+³.

Asustuse arengu põhimõtted

1. Valla asustuse suunamisel lähtutakse väljakujunenud asustusstruktuurist: kompaktsed, tihedama hoonestusega alad, on Avinurme alevikus ja Maetsma tööstusala piirkonnas, ülejäänud vald on hajaasustusega piirkond.
2. Avinurme alevikus:
 - 2.1. säilib eelkõige senine maakasutus. Vajadusel toimub alade tihendamine (nt tühjade maa-alade kasutuselevõtmine), laienemist nähakse ette aleviku tootmisalade arendamiseks.
 - 2.2. Tootmine suunatakse juba väljakujunenud ja uutele tootmisaladele, kus tegevusega võivad kaasneda väljapoole krundi piiri ulatuvad keskkonnamõjud.
 - 2.3. Aleviku ülejäänud osades võib maakasutuses kombineerida vastavalt vajadusele erinevaid kokkusobivaid funktsioone – elamumaid, ärimaid, puhke- ja virgestusmaad jne.
 - 2.4. Avinurme alevikus on nii väike- kui korterelamupiirkondi, elamute kavandamisel arvestada piirkonna ehituliku omapäraga.
 - 2.5. Avinurme aleviku Võidu ja Ööbiku tänavatel hoitakse väljakujunenud alevimiljööd.
 - 2.6. Alade välja arendamisel kasutada maksimaalselt ära olemasolevaid teid ja taristuid.
3. Hajaasustusega külates:
 - 3.1. Järgitakse väljakujunenud hajusat asustusstruktuuri.
 - 3.2. Elanikkonna püsijäämiseks soodustatakse hajaasustuses mitmekesise ettevõtluse arengut (sh nii teenused kui tootmine).
4. Valla olulisim keskus on Avinurme alevik, kuhu koondub enim teenuseid ja töökohti.
 - 4.1. Alevikku ja selle lähiala arendatakse võimalikult mitmekülgset: elamise, töötamise, puhkamise jms funktsioonidel ning erinevatele kasutajagruppidele.

³ Planeeringu koostamisel on arvestatud ka Jõgeva maakonnaplaneeringuga 2030+.

- 4.2. Teenuste pakkumiseks kasutatakse erinevaid koostöövorme ja nutikaid/paindlikke lahendusi (sh näiteks vajadusel automatiseeritud teenusejaamu)⁴.
- 4.3. Keskusele tagavad ligipääsu heas korras teed, kergliiklusteed ning ühistransport.
5. Kaugemate teenuste kättesaadavuse seisukohal on eelkõige oluline tagada heas korras ühendusteed ning ühistransport Tartu, Rakvere ja Jõhvi suunal, arvestades ka Mustvee kui ühendvalla keskusega.

Ettevõtluse arengu põhimõtted

1. Tootmis- ja ärimaid arendatakse eelkõige Avinurmes ja Maetsmal, kus on välja kujunenud tootmisalad, taristud ning head ühendusvõimalused. Avinurme ja Maetsma tootmisalade lähialasse ei ole soovitatav elamuid kavandada.
2. Vastavalt arendussoovile võib vallavalitsus lubada äri- ja tootmismaade arendamist valla teistes piirkondades, juhul kui arendussoov on kooskõlas teiste siinkohal toodud äri- ja tootmismaade arengu põhimõtetega.
3. Kõikide äri- ja tootmismaade kavandamisel kasutatakse ära juba olemasolevaid teid ja taristuid.
4. Tootmistegevuse arendamisel eelistatakse üldjuhul tootmisharusid, mille mõju ei ulatu tootmishoonest väljapoole. Juhul, kui mõju ulatub tootmishoonest väljapoole, on oluline välja töötada leevendusmeetmed.
5. Põllumajandusliku tootmise puhul hoitakse väärtuslikud põllumajandusmaad kasutuses ning vähendatakse ja välditakse põllumajanduslikust tootmisest pärinevat reostust/häiringuid.
6. Puhkemajanduse arendamist soositakse kogu vallas.

Teede ja tehnilise taristu arengu põhimõtted

1. Keskkonnasõbralikuma ja kõigile elanikugruppidele sobiva liikumisviisi soodustamiseks rajatakse kergliiklusteed.
2. Esmajärjekorras tõstetakse valla enamkasutatavate teede kvaliteeti ja muudetakse olulisemad teed tolmuwabaks.
3. Avinurme aleviku liiklusohutust suurendatakse suunates raskeliikluse aleviku keskmest mööda.
4. Tehnovõrkude ja -rajatiste arendamine toimub vastavalt valdkonna arengukavale.
5. Valla elukvaliteedi ja eelkõige kaugtöö võimaluste tagamiseks on oluline koostöö teenusepakkujaga kvaliteetse andme- ja mobiiliside võimaldamiseks kogu valla territooriumil.

Sotsiaalse taristu arengu põhimõtted

1. Vallas arendatakse välja avalikult kasutatavad matkarajad.
2. Arendatakse välja uued puhkealad, Sonda-Mustvee kitsarööpmelist raudteetammi väärtustatakse puhkefunktsioonil.
3. Avalikult kasutatavatele puhkealadele ja -kohtadele (sh ujumiskohtadele) tagatakse avalikud juurdepääsud, suuremate puhkealade-kohtade juurde rajatakse parklad.
4. Külaplatsid hoitakse korras.
5. Valla erinevetes osades (eelkõige hajaasustuses) arendatakse välja viidasüsteem huviväärsuste leidmiseks.

⁴ Antud teemale pöörata tähelepanu ühinemisel Mustvee vallaks: nii uue valla siseselt kui uute naaberomavalitsustega teenuste korraldamisel.

3. ÜLDISED KASUTUS- JA EHTUSTINGIMUSED

Maa-alade planeerimine

Maa-alade ruumilise planeerimise eesmärgiks on kindlaks määrata, kuidas maad ja ruumi edaspidi kasutatakse: kuhu ja milliseid hooneid/rajatise võib ehitada, millised alad jäävad ehitistest vabaks ja kuidas neid tulevikus kasutatakse (nt väärtuslikud põllumajandusmaad) jne.

Üldplaneeringuga määratakse maa-aladele **maakasutuse juhtotstarve**, lähtudes valla ruumilise arengu põhimõtetest.

Juhtotstarve on üldplaneeringuga määratud ala kasutamise **valdav otstarve, mis annab perspektiivse ruumi- ja maakasutuse põhisuunad**. Juhtotstarve näitab maa-ala peamist funktsiooni. Näiteks kavandatakse üldplaneeringuga elamu maa-ala juhtotstarbega alad tulenevalt piirkonna iseloomust ning arenguperspektiivist, kuid antud alale võib kavandada ka muud maakasutust, mis toetab piirkonna arengut ja aitab kujundada kvaliteetset elukeskkonda. Elamu maa-alale võib seega kavanda ka ala teenindamiseks vajalikke kaubandus- ja teenindushooneid, ühiskondlike-, kultuuri- ja spordihooneid, haljasalasid või parkmetsa, mänguväljakuid.

Maakasutuse juhtotstarvetega alad on **üldplaneeringu joonisel tinglikud, nende piire täpsustatakse** vajadusel detailplaneeringuga või projekteerimistingimuste väljastamisel.

Juhtotstarbe määramisel on tegemist tulevikku vaatava ehk perspektiivse maakasutusega, mistõttu ei kaasne üldplaneeringu kehtestamisega kohest katastriüksuse sihtotstarbe muutust. Kuni kavandatu elluviimiseni (läbi detailplaneeringu või projekteerimistingimuste väljastamise) saab maaomanik oma maa-ala edasi kasutada senisel otstarbel.

Üldplaneeringuga ei muudeta varasemalt kehtestatud detailplaneeringuid, nende realiseerimine toimub vastavalt kehtestatud lahendusele.

3.1. DETAILPLANEERINGU KOOSTAMISE KOHUSTUSEGA ALAD

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on läbi avaliku planeerimisprotsessi tagada arendatava keskkonna kvaliteet piirkondades ja juhtudel, kus võib eeldada laia avalikku ja/või kattuvate huvide ringi.

Tuginedes planeerimiseseadusele on detailplaneeringu koostamise kohustusega alaks **Avinurme alevik**. Detailplaneeringu koostamine on kohustuslik planeerimiseseaduses toodud juhtudel.

Üldplaneeringuga ei nähta vajadust täiendavate detailplaneeringu koostamise kohustusega alade või juhtude määramiseks.

Kohalikul omavalitsusel on õigus algetada detailplaneeringu koostamist või loobuda detailplaneeringu koostamise nõudest vastavalt planeerimisseaduses toodud juhtudele.

Detailplaneeringu koostamise vajaduse kaalutlemisel lähtutakse muuhulgas järgmistest põhimõtetest: kaasnevad häiringud naaberaladele, kavandatava arendustegevuse mõju kogu piirkonna arengule ja sellest tulenev vajadus laiemal avaliku protsessi järele.

3.2. TIHE- JA HAJAASUSTUSEGA ALAD AVINURME VALLAS

3.2.1. TIHEASUSTUSEGA ALA

Valla ruumilise arengu üldistest põhimõtetest tulenevalt toetab üldplaneering **olemasoleva tiheasustusega ala⁵ jätkuvat arengut Avinurme alevikus seda tihendades ja laiendades**. Olemasoleva tiheasustusega ala edasiarendamist Avinurme alevikus toetavad väljakujunenud tehnilised ja sotsiaalsed taristud, majanduslik otstarbekus (ruumi- ja ressursisäästlik areng) ning keskkonnakaitse kaalutlused.

Tiheasustusega ala ruumiline planeerimine lähtub kompaktse ruumi loomise põhimõttest: hooned rajatakse üksteisele lähedale, hoonestatud alad liidetakse üldjuhul ühiste tehnovõrkudega, juurdepääsuks rajatakse sidus ja naaberalade vajadusi arvestav teedevõrk jne. Erineva funktsiooniga maade arendamise täpsemad tingimused on esitatud peatükis 4 juhtotstarvete kaupa ja peatükis 5 teemavaldkondade kaupa.

3.2.2. HAJAASUSTUSALA

Hajaasustusala on maa-ala väljaspool määratud tiheasustusega ala, so kogu valla territoorium v.a Avinurme alevik (tiheasustusala täpsustatud piirides).

Maakasutus hõlmab valdavalt külade põllu- ja metsamaad (haritav maa ja looduslik rohuma, metsamaa, õuema), lisaks esineb hajali puhke-, elamu-, äri- ja tootmismaid jm maakasutust.

Lisaks võib projekteerimistingimuste alusel arendada väikeelamu-, tootmis-, äri-, ühiskondliku hoone maad. Erineva funktsiooniga maade arendamise täpsemad tingimused on esitatud peatükis 4 juhtotstarvete kaupa ja peatükis 5 teemavaldkondade kaupa.

⁵ Planeeringus on võrdsustatud mõisted: tiheasustusega ala, tiheasustusala ja kompaktse hoonestusega ala, kuna kõik antud mõisted viitavad asustusstruktuurile, millele on omane ruumiline koondumine.

4. KASUTUS- JA E HITUSTINGIMUSED JUHTOTSTARVETE LÕIKES

Alade arendamisel tuleb juhtotstarvete kohta toodud tingimuste kõrval jälgida ka teemade lõikes esitatud tingimusi (vt ptk 5 alapeatükid).

4.1. ELAMU MAA-ALA (E)

Elamumaa võib olla väikeelamumaa või korterelamumaa:

Väikeelamu (üksikelamu – ühe põhisissepääsuga elamu; kaksikelamu – kahe põhisissepääsuga elamu) ning arhitektuurselt ja ehituslikult elamute vahelisse välisruumi sobituv muu elamuid teenindava maakasutuse juhtotstarbega maa-ala.

Korterelamu (kolme- ja enam korteriga ning ühise sissepääsu ja trepikojaga korterelamu; kolme- ja enam korteriga ning eraldi põhisissepääsudega ridaelamu) ning arhitektuurselt ja ehituslikult elamute vahelisse välisruumi sobituv muu elamuid teenindava maakasutuse juhtotstarbega maa-ala.

Elamu maa-alale võib ehitada (juhtotstarve vähemalt 70% ulatuses):

- üksikelamuid;
- kaksikelamuid;
- korterelamuid;

Kõrvalotstarbena võib kuni 30% ulatuses alale ehitada:

- kaubandus-, teenindus-, ja majutushooneid;
- büroo-, ühiskondlikuid-, kultuuri- ja spordihooneid;
- ettevõtteid, millega ei kaasne häiringuid elamu-, puhke- ja ühiskondlikele naaberladele;
- muid elamuid ja piirkonna elanikke teenindavaid ning keskkonda sobituvaid hooneid ja rajatisi, sh tehnoehitisi.

Käesoleva planeeringuga kavandatakse elamumaid Avinurme alevikus.

Vastavalt täiendavale arendussoovile võib nii Avinurme alevikus kui ka hajaasustuses rajada elamuid, kui järgitakse ptk 2 toodud üldisi arengupõhimõtteid ning alltoodud tingimusi. Üksikute elamute rajamine vastavalt toodud põhimõtetele ja tingimustele ei ole üldplaneeringu muutmine.

Elamu maa-ala üldised kasutus- ja ehitustingimused detailplaneeringu koostamiseks või projekteerimistingimuste andmiseks

Avinurme alevikus:

1. Tiheasustusega aladel lähtuda eelkõige elamualade tihendamisest – hooned kavandatakse tühjadele kruntidele, mis võimaldab maksimaalselt ära kasutada juba rajatud taristuid ja teid.
2. Aleviku erinevates piirkondades lähtuda väljakujunenud korruselisusest ja hoonetüübist.
3. Lähtuda kvaliteetse elukeskkonna loomise vajadusest ning tagada avaliku ruumi (haljas- ja/või pargialad, mänguväljakud, platsid) olemasolu.

- Jalakäimise ja jalgratta kasutamise võimaldamiseks kavandada kergliiklusteed.
4. Arvestada piirkondliku arhitektuuritraditsiooniga. Avinurme miljööväärtuslikel tänavatel lähtuda seatud tingimustest (vt ptk 5.2).
 5. Reeglina on lubatud maaüksusele püstitada üks eluhoone koos abihoonetega. Abihoonete arvu määramisel lähtuda piirkonnas väljakujunenud tavadest.
 6. Uute elamute rajamisel tuleb tagada nende keskkonnanõuetele vastavus ja võimalike negatiivsete keskkonnamõjude leevendamine (reoveepuhastus, küte, liikluslahendus, elektriliinid).
 7. Kompaktse hoonestuse põhimõttel **väikeelamumaa**dena **reserveeritud** aladel on väikseim ehitusõigust omav katastriüksus **0,15 ha**. Erandina võib lubada väiksemale katastriüksusele või krundile ehitamist vallavalitsuse kaalutusotsuse alusel lähtuvalt olemasolevast krundistruktuurist.
 8. Elamumaid ei arendata aleviku tööstusalade vahetus läheduses, kuna tööstusalalt lähtuva mõju leevendamine (nt müra) ei pruugi olla võimalik või piisavalt efektiivne.
 9. Elamuid, kui müra- ja saastetundlike hooneid, mitte kavandada riigiteede kaitsevööndisse.
 10. Juurdepääsud planeeritavale elamualale lahendada peamiselt tugimaanteedele suubuvatelt teedelt.
 11. Parkimine lahendada üldjuhul omal krundil.
 12. Teede kavandamisel ja liikluse korraldamisel jälgida ka teisi ptk 5.8 Teed ja liikluskorraldus toodud tingimusi.

Hajaasustuse aladel

1. Hajaasustuses jälgida üldjuhul väljakujunenud asustusstruktuuri (õuede paigutus maastikul, kaugus teedest ja erinevatest kõlvikutest).
2. Põllu- ja metsamajandusmaal on väikseim ehitusõigust omava katastriüksuse suurus **0,4 ha**. Erandjuhul võib vallavalitsus nõudest kaalutusotsuse alusel loobuda.
3. Põllu- ja metsamajandusmaale igale ehitusõigust omavale katastriüksusele on lubatud maaüksusele püstitada üks eluhoone koos abihoonetega. Abihoonete arvu määramisel lähtutakse piirkonnas väljakujunenud tavadest.
4. Piirdeaedu võib rajada rohevõrgustiku aladel vaid elamu õuema ümber (maksimaalselt on aiaga piiratava ala suurus 0.4 ha), ülejäänud osas peab katastriüksus jääma tarastamata, et tagada ulukite vaba liikumine (vt ka roheline võrgustiku tingimusi ptk 5.5)
5. Uute elamumaade olmereovee kohtkäitluslahenduste planeerimisel tuleb arvestada veekaitse nõuetega, heitvee pinnasesse immutamisel rangelt arvestada piirkonna joogiveehaarete paiknemisega.
6. Esmajoones on soovitatav rajada elamud vanadele talukohtadele.
7. Soovitatav on säilitada traditsioonilised elemendid nagu piirdeaiad, väravad ning väikevormid.
8. Juurdepääsuks planeeritavale alale kasutada esmalt olemasolevat teedevõrku.
9. Teede kavandamisel ja liikluse korraldamisel jälgida ka teisi ptk 5.8 Teed ja liikluskorraldus toodud tingimusi.

4.2. ÜHISKONDLIKU HOONE MAA-ALA (Ü)

Valitsus-, haridus-, tervishoiu-, hoolekande-, kultuuri- ja spordihoone juhtotstarbega maa-ala.

Ühiskondliku hoone maa-alale võib ehitada:

- kohaliku omavalitsus ja riigiasutuse hooneid;

- büroo- ja administratiivhooneid;
- haridus-, teadus- ja koolieelse lasteasutuse hooneid;
- tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandehooneid;
- teatri-, klubi-, kino-, muuseumi-, galerii- ja raamatukoguhuoneid;
- sakraal- ja tavandihooneid;
- spordihalli, võimlat;
- eritingimusi nõudvate tervishoiu- ja hoolekandetasutuste hooneid;
- muid piirkonda teenindavaid ning keskkonda sobituvaid hooneid ja rajatisi, sh tehnoehitisi.

Käesoleva planeeringuga eraldiseisvat ühiskondliku hoone maa-ala ei kavandata. Vajadusel toimub arendamine vastavalt alltoodud tingimuste järgi.

Ühiskondliku hoone maa-ala üldised kasutus- ja ehitustingimused detailplaneeringu koostamiseks või projekteerimistingimuste andmiseks

1. Hoone sobitada mahult ja paigutuselt ümbritseva hoonestuslaadiga.
2. Tagada mugav ja ohutu ligipääsetavus kergliiklejale ja ühistranspordi kasutajale.
3. Arvestada erivajaduste ja puuetega inimeste vajadustega (nt kaldtee rajamine).
4. Näha ette jalgrataste turvaline ja mugav parkimisvõimalus (raamkinnitus, võimaluse korral ilmastiku eest kaitstus).
5. Näha ette valgustus, sh jalgrattaparklatele.
6. Pöörata tähelepanu funktsiooni väärtustavale ruumi- ja maastikukujundusele (arvestada hoonestuse paigutusel kasutusotstarbest tuleneva eksponeeritusvajadusega, kavandada sobiv haljastus, väikevormid).
7. Parkimisvajadus määrata vastavalt hoone otstarbele.
8. Teede kavandamisel ja liikluse korraldamisel jälgida ka teisi ptk 5.8 Teed ja liikluskorraldus toodud tingimusi.

4.3. ÄRIMAA MAA-ALA (Ä)

Ärimaa maa-ala iseloomustab erinevate äri-, teenindus- ja kaubandushoonete ning neid teenindavate rajatiste olemasolu. Äri-, teenindus- ja kaubandushoonete maa-ala on elanike teenindamiseks ning töökohtade pakkumiseks ja valdavalt avaliku juurdepääsuga.

Ärimaa maa-alale võib ehitada:

- kaubandus-, teenindus-, toitlustus- ja majutushooneid;
- büroo- ja pangahooneid;
- postkontorit;
- tanklat;
- turu hooneid ja rajatisi;
- tehnoehitisi.

Käesoleva planeeringuga uusi eraldiseisvaid ärimaid ei kavandata.

Arendussoovi korral võib Avinurme alevikus ja hajaasustuses kavandada ärimaid, kui need on kooskõlas ptk 2 toodud ruumilise arengu põhimõtetega ja alljärgnevate tingimustega. Põhimõtete ja tingimuste kohast ärimaade kavandamist ei loeta üldplaneeringut muutvaks.

Ärimaa maa-ala üldised kasutus- ja ehitustingimused detailplaneeringu koostamiseks või projekteerimistingimuste andmiseks

1. Olemasolevate elamupiirkonnaga piirnevatel aladel on soovitatav arendada eelkõige kaubanduse- ja teenindusega ja büroohoonetega seotud ettevõtlust.
2. Tootmisega kokkusobivaid ärimaid võib kõrvalotstarbena arendada Avinurme aleviku ja Maetsma küla tootmisaladel, kuid antud aladel tuleb arvestada, et tootmisest tulenevate häiringute leevendamine ei ole alati võimalik.
3. Juhul, kui äritegevuse kavandamisel on ette näha olulist mõju naaberkinnistutele, on vallavalitsusel õigus kaalutlusotsuse alusel nõuda detailplaneeringu koostamist ja keskkonnamõju hindamist.
4. Uute ärihoonete rajamisel kasutada võimalusel ära olemasolevaid taristuid ja teid (reoveekäitlus, küte, liikluslahendus, elektriliinid), vajadusel näha ette täiendavad tuletõrje veevõtukohad ja juurdepääsud.
5. Teenuseid ja töökohti pakkuva hoone puhul näha ette jalgrataste turvaline ja mugav parkimisvõimalus (raamkinnitus, valgustus, võimaluse korral ilmastiku eest kaitstus) ja kaaluda ühistranspordiga ühendusvõimalust.
6. Parkimine korralda üldjuhul omal krundil.
7. Teede kavandamisel ja liikluse korraldamisel jälgida ka teisi ptk 5.8 Teed ja liikluskorraldus toodud tingimusi.
8. Soodustada sademevee pinnasesse immutamise lahendusi äri- ja tootmisaladel, kus esinevad selleks soodsad geoloogilised ja hüdrogeoloogilised tingimused.

4.4. TOOTMISMAA MAA-ALA (T)

Tootmise maa-ala on tootmishoonete ja neid teenindavate rajatiste, sh põllumajanduslike tootmishoonete ja -rajatiste maa.

Tootmise maa-alale võib ehitada:

- tootmis- ja tööstushooneid ning -rajatisi;
- ladusid;
- kokkusobivaid kaubandus-, teenindus- ja ärihooneid;
- tanklat;
- tehnoehitisi.

Valla põhilisteks tootmispiirkondadeks on Avinurme aleviku ja Maetsma küla tootmisalad.

Uute tootmismaade kavandamist nii kompaktsetel aladel kui hajaasustuses, mis ei ole määratud käesoleva planeeringuga, ei loeta üldplaneeringut muutvaks juhul, kui need on kooskõlas ptk 2 toodud ruumilise arengu põhimõtetega ja alljärgnevate tingimustega.

Tootmismaa maa-ala üldised kasutus- ja ehitustingimused detailplaneeringu koostamiseks või projekteerimistingimuste andmiseks

1. Olemasolevate elamupiirkonnaga piirnevatel aladel on soovitatav arendada eelkõige keskkonnasõbralikku tootmistegevust (tootmine, millega ei kaasne häiringuid, sh olulist liikluskooormuse tõusu).
2. Tootmismaa müra- ja saastetundliku alaga piirnemisel on arendaja kohustus kaitsehaljastuse rajamine müra- ja saastetundliku ala ning tootmismaa vahele. Kõrghaljastusel on maa- ja ruumikasutuse kujundamisel oluline roll puhvertsoonina, leevendamaks külgnivate maakasutusviiside võimalikku mõju. Haljastuse

- kavandamine võimaldab parandada ka tootmisterritooriumite sobitumist hoonestatud keskkonda, leevendades visuaalseid häiringuid, haljasala piisava laiuse puhul (ca 50 m) ka ülenormatiivset müra.
3. Juhul, kui tootmise kavandamisel on ette näha olulist mõju naaberkinnistutele või ümbritsevale keskkonnale, on vallavalitsusel õigus kaalutlusotsuse alusel nõuda detailplaneeringu koostamist ja keskkonnamõju hindamist.
 4. Transpordivood suunata võimalusel elamu-, puhke- ja ühiskondlikest aladest mööda.
 5. Uute tootmishoonete rajamisel kasutada võimalusel ära olemasolevaid taristuid ja teid (reoveekäitlus, küte, liikluslahendus, elektriliinid), vajadusel näha ette täiendavad tuletõrje veevõtukohtad ja juurdepääsud.
 6. Uute arendusalade kavandamisel tuleb analüüsida olemasolevate juurdepääsuteede seisukorda (kandevõime, gabariidid, katted, jms) lähtudes asjaolust, et Maanteeamet ei võta teehoiukava väliseid kohustusi riigiteede remondiks ja ümberehitamiseks.
 7. Teenuseid ja töökohti pakkuva hoone puhul näha ette jalgrataste turvaline ja mugav parkimisvõimalus (raamkinnitus, valgustus, võimaluse korral ilmastiku eest kaitstus) ja kaaluda ühistranspordiga ühendusvõimalust.
 8. Parkimine korralda üldjuhul omal krundil.
 9. Teede kavandamisel ja liikluse korraldamisel jälgida ka teisi ptk 5.8 Teed ja liikluskorraldus toodud tingimusi.
 10. Kõrge kultuuriväärtusega objektide ja alade läheduses tuleb jälgida, et tootmishoone/kompleks sobituks ümbritseva maastiku ja objektidega.
 11. Soodustada sademevee pinnasesse immutamise lahendusi äri- ja tootmisaladel, kus esinevad selleks soodsad geoloogilised ja hüdrogeoloogilised tingimused.
 12. Uutel ja rekonstrueeritavatel tootmisaladel võtta kasutusele tehnilisi lahendusi, millega saavutatakse sademevee löökoormuse vähendamine eesvooludele ning tagatakse sademevee nõuetekohane kvaliteet (õli- bensiini- liivapüüdurid, sademevee vahemahutid, annusmahutid).
 13. Tootmisalade arendamisel vältida ebavajalikku ja liigset valgustust (nt suunata valgustus territooriumi keskosa suunas, mitte keskelt väljapoole jms).

4.5. PUHKE-, SPORDI- JA KULTUURIRAJATISTE MAA-ALA (PV)

Puhke- ja virgestusala, mille piires on võimalik püstitada rajatisi nagu seikluspark, mängu- ja palliväljak, laululava, külaplats, teemapark, vabaõhumuuseum, tervise- ja liikumisrajad, staadion ning muu puhkuseks, sportimiseks või kultuuritegevuseks sobilik rajatis. Lubatud on väikeses mahus maa-alast ka vastava otstarbega hoonete rajamine.

Puhke- ja virgestusala funktsiooni täidavad ka tervise- ja matkarajad ja veekogud.

Puhke-, spordi- ja kultuurirajatiste maa-alale võib ehitada:

- puhke-, spordi- ja kultuurirajatisi;
- vastava kasutusotstarbega hooneid;
- parklat;
- muid teenindavaid ja keskkonda sobituvaid rajatisi, sh tehnoehitisi.

Puhke- ja virgestusmaad kavandatakse Avinurme alevikus. Avijõe lammil vallamaja juures kavandatava puhkeala raames nähakse ette ka supelranna rajamist (vt ptk 4.7).

Puhke-, spordi- ja kultuurirajatiste maa-ala üldised kasutus- ja ehitustingimused detailplaneeringu koostamiseks või projekteerimistingimuste andmiseks

1. Tagada mugav ligipääs kergliiklejale.
2. Pöörata tähelepanu funktsiooni väärtustavale ruumi- ja maastikukujundusele (arvestada rajatiste paigutusel kasutusotstarbest tuleneva eksponeeritusvajadusega, kavandada sobiv haljastus, väikevormid).
3. Supluskohale juurdepääsuks arvestada erivajaduste ja puuetega inimeste vajadustega (nt rajada laudtee).
4. Avinurmes Avijõe äärsel puhkeala (supelranna ja selle juurde kuuluvate hoonete ja/või rajatiste, tehisveekogu jm) funktsioonide täpne jaotus ja ruumiline paigutus selgitada välja edasisel täpsemal kavandamisel. Puhkeala kavandamine toimub koostöös Keskkonnaametiga.
5. Puhkealade rajamisel jälgida ka ptk 5.8 Teed ja liikluskorraldus toodud tingimusi.

4.6. JÄÄTMEKÄITLUSE (OJ) JA TEHNOEHITISE MAA-ALA (OT)

Jäätmekäitluse maa-ala on jäätmete käitlemise ja ladustamise ehitise, loomsete jäätmete käitluse ehitise maa-ala.

Tehnoehitise maa-ala all on kanalisatsiooni- ja reoveepuhastiehitise, veetootmise ja -jaotamise ehitise, gaasi või biomassi tootmise ja jaotamise ehitise, soojusenergia tootmise ja jaotamise ehitise, elektrienergia tootmise ja jaotamise ehitise ning sideehitise maa-ala.

Jäätmekäitluse maa-alana kavandatakse kompostimisväljakuid Avinurme kalmistu ja reoveepuhasti juures.

Tehnoehitisi käesoleva planeeringuga ei kavandata. Arendussoovi korral tuleb jälgida alltoodud tingimusi.

Jäätmekäitluse ja tehnoehitise maa-ala üldised kasutus- ja ehitustingimused detailplaneeringu koostamiseks või projekteerimistingimuste andmiseks

1. Tehnilise infrastruktuuri väljaarendamisel lähtuda valdkondlikest arengukavadest (vt ptk 5.9 Tehnovõrgud). Muude objektide kavandamisel lähtuda vastavatest õigusaktidest.
2. Tuletõrje veevõtukohtadele ja hüdrantidele tagada päästeteenistuse transpordi juurdepääs.
3. Taastuvenergeetika – väiketuulikute ja päikesepaneelide jms – arendamisel lähtuda tingimustest, mis on toodud ptk 5.9.2.
4. Maastikul domineerivaid objekte mitte rajada planeeringuga määratud ilusate vaatekohtade vaatekoridoridesse.

4.7. SUPELRANNA MAA-ALA (PR) JA SUPLUSKOHAD

Supelranna maa-ala on avalikult kasutatava, nõuetele vastavalt rajatud supelranna maa-ala, mille piires on võimalik püstitada ranna kasutamiseks vajalikke ehitisi.

Supelranna maa-ala kavandatakse Avinurme alevikus. Supelranna ulatus lahendatakse Avinurmes Avijõe ääres kavandatava puhke- ja virgestusala täpsemal kavandamisel.

Traditsioonilised supluskohad on kantud maakasutuskaardile.

Supelranna maa-ala ja supluskohtade üldised kasutus- ja ehitustingimused detailplaneeringu koostamiseks või projekteerimistingimuste andmiseks

1. Kõikidele traditsioonilistele supluskohtadele, mis asuvad avalikult kasutatava veekogu ääres, tagada juurdepääs avalikult kasutatavate teede kaudu.
2. Supelranna juurde rajada elementaarse teeninduse ehitised.
3. Tagada traditsioonilistes ujumiskohtades elementaarne teenindustaristu (nt prügikastid).

4.8. KALMISTU MAA-ALA (S)

Kalmistumaa on kalmistu ja matmisega soetud hoone (kabel, tavandihoone, krematoorium) maa-ala.

Kalmistumaa laiendust kavandatakse Avinurme aleviku kalmistule.

Kalmistu maa-ala üldised kasutus- ja ehitustingimused detailplaneeringu koostamiseks või projekteerimistingimuste andmiseks

1. Kalmistule tagatakse ohutu ligipääs valgustatud kergliiklusteega.
2. Kalmistujäätmete komposteerimiseks rajatakse kalmistu juurde kaks komposteerimisväljakut.

4.9. HALJASALA MAA-ALA (HP)

Haljasala maa on peamiselt puhkamisele ja virgestusele suunatud sihipäraselt kujundatud reljeefi, veestiku ja taimestikuga väliruum (nt park).

Haljasala maa-ala kavandatakse Avinurme alevikus.

Haljasala maa-aladele tagada avalikud juurdepääsud.

4.10. LIIKLUSE MAA-ALA (L)

Liikluse maa-ala on tee, tänava või väljaku, raudtee, lennuvälja, sadama ja reisijate teenindamiseks kavandatud transpordihooone maa-ala.

Liikluse maa-ala kavandatakse Avinurme alevikus parklate rajamiseks.

Teede ja liikluskorralduse kavandamise täpsemad tingimused on toodud välja peatükis 5.8.

4.11. AIANDUSE MAA-ALA

Aianduse maa-ala on linnalise asustusega aladel eneseelatusliku ja väikesemahulise toidukasvatamise maa.

Aianduse maa-ala kavandatakse Avinurme alevikus kortermajade piirkonnas.

Aianduse maa-ala kavandamisel lähtuda aiajäätmete kogumisel ja käitlemisel valla jäätmekavast.

4.12. PÕLLUMAJANDUSMAA (MP) JA METSAMAA (MM) MAA-ALA

Põllumajandusmaa on põllumajanduslikuks tootmiseks kavandatud ning metsamaa metsaga kaetud maa või metsamajandusliku potentsiaaliga maa-ala. Põllumajandus- ja metsamaa moodustab valdava osa valla territooriumist.

Põllu- ja metsamajanduse maa-ala üldised kasutus- ja ehitustingimused

1. Põllu- ja metsamaal võib hajaasustuses rajada ühepereelamuid (koos abihoonetega), vt ptk 4.1.
2. Soodustamiseks ettevõtlust võib hajaasustuses põllumajanduse ja metsamajanduse maa-alale rajada äri- ja tootmisettevõtteid ning muu otstarbega hooneid ja rajatise juhul, kui need jälgivad peatükis 2 toodud laiemaid põhimõtteid ning soovitud juhtotstarbele vastavaid tingimusi (ptk 4.3 ja 4.4).
3. Põllumajandusmaad tuleb säilitada avatuna ning soovitatavalt kasutusel olevatena. Väärtuslikel põllumajandusmaadel jätkata põllumajanduslikku tegevust. Väärtuslik põllumajandusmaa võib olla haritav maa (põllumaa), püsirohumaa ja püskikultuuride all olev maa (vt peatükk 5.4.)
4. Tühjalt seisvad ja lagunevad endised tootmishooned võtta kasutusse või lammutada.
5. Valla metsaressursse kasutada mitmekülgsest ja säästlikult, et tagada nii majanduslik tulu kui ka metsade bioloogiline mitmekesisus.
6. Avinurme alevikus on Avijõe piiranguvööndis maksimaalse raielangi suuruseks 1 ha, et tagada Avinurme aleviku elanikele puhkevõimalused aleviku lähimetsades.

4.13. RIIGIKAITSE MAA-ALA (R)

Riigikaitse ehitiste (hoonete ja rajatiste) maa.

Avinurme vallas asub **Muru lasketiir**, mida ümbritseb riigikaitse ehitise piiranguvöönd 2000 meetri ulatuses kinnisasja välispiirist.

Riigikaitse maa-ala üldised kasutustingimused

1. Lasketiiru piiranguvööndisse ei ole võimaliku müra leviku tõttu soovitatav rajada müratundlikke hooneid (nt elamuid, puhkeotstarbelisi ehitisi jms).
2. Kaitseministeeriumiga tuleb kooskõlastada:
 - 2.1. kõik riigikaitse ehitise piiranguvööndisse jäävad või ulatuvad planeeringud ning projekteerimistingimused või nende puudumisel ehitusloa eelnõud või ehitusteatised.
 - 2.2. kui kavandatakse üle 28 m kõrguseid ehitisi,
 - 2.3. kui kavandatakse ehitisi, mis võivad kaasa tuua riigikaitse ehitise töövõime vähenemise.

- 2.4. Koostööd Kaitseministeeriumiga tuleb alustada võimalikult varases staadiumis, et tagada riigikaitse ehitiste töövõime.
3. Valla metsa-alasid kasutatakse riigikaitse väljaõppe korraldamiseks. Väljaõppe toimumise ajal tuleb ümbritsevate alade elanikel ja kasutajatel arvestada teatud müra leviku võimaluse ning raskesõidukite ja inimeste liikumisega.

5. KASUTUS- JA E HITUSTINGIMUSED TEEMAVALDKONDADE LÕIKES

Alade arendamisel tuleb alltoodud teemavaldkondade tingimuste kõrval arvestada ka juhtotstarvete lõikes toodud tingimustega (vt ptk 4 alapeatükid).

5.1. VÄÄRTUSLIKUD MAASTIKUD JA ILUSAD VAATEKOHAD

Väärtuslikud maastikud on maakonna tasandil määratud Ida-Viru maakonnaplaneeringuga 2030+. Käesolevas üldplaneeringus ei võeta üle maakonnaplaneeringus toodud väärtuslike maastike alasid, kuna kirjeldatud põllumajandusmaastike ja Avinurme aleviku väärtuste säilimine tagatakse teistes peatükkides toodud tingimuste kaudu (vt ptk 3.2.2, 4.8 ja 5.2)⁶ ning eraldi maastike määramist ei peeta arendussurve puudumise ja kahaneva rahvastiku tõttu otstarbekaks.

Avinurme vallas on ilusateks teelõikudeks Kalma-Avinurme (13162) ja Lohusuu-Maetsma (13161) maanteed.

Ilusad vaatekohad on planeeringuga määratud Avijõe ääres.

Tingimused ilusate vaatekohtade säilimiseks

1. Säilitada ja avada ilusad vaatekohad Avijõe ääres.
2. Reserveerida ilusad vaatekohad vajadusel puhkekohtadeks ja avaliku kasutusega aladeks. Rajada vajadusel nende juurde sobiv taristu (pingid, prügikastid jne).
3. Maastikul domineerivaid rajatise mitte kavandada ilusate vaatekohtade vaatekoridoridesse.
4. Renoveerida või majandustegevuse lakkamisel lammutada karjalaut Avijõe kaldal.

5.2. MILJÖÖVÄÄRTUSLIKUD ALAD

Miljööväärtuslike aladena mõistetakse planeeringus hoonestusala, kus miljööd kujundab ühtne ja eripärane üldilme ning ajastutruu arhitektuur.

Avinurme alevikus on miljööväärtuslikus määratud peatänavate (Võidu ja Ööbiku tn) **äärne hoonestus**, kus on aleviku tugevale puidutraditsioonile tuginedes tekkinud omanäoline ja hästi vaadeldav alevimiljö. Alltoodud tingimused kehtivad antud tänavatel ehitamisele.

Üldised kasutustingimused

1. Jälgida krundi ja hoonestuse üldstruktuuri: pea- ja abihoonete paigutust teineteise ja tänavajoone suhtes.
2. Eluhoonete puhul lähtuda iseloomulikest mahtudest, detailidest ja materjalidest (nt hoone proportsioonid, katuse kalle ja harja kõrgus; piirkondlikud traditsioonilised ehitusmaterjalid).
3. Miljööväärtuslikul alal ehitatavate mitte-eluhoonete ja rajatiste puhul jälgida, et nende ehituslik stiil sobiks ümbritseva ehituslaadiga.

⁶ Vt täpsemalt KSH aruandest.

5.3. KULTUURIVÄÄRTUSLIKUD OBJEKTID

Avinurme valla kultuuripärandiks on erinevate ajastute objektid. Kultuuripärandi väärtustamine, kasutamine ja kaitsmine toimub erinevate meetodite kaudu – üldplaneeringu raames ei ole vajalik ega otstarbekas kõiki objekte kaitse alla võtta kuna kaitsealune staatus ei taga alati objektide paremat seisukorda või säilimist. Üldplaneeringu eesmärgiks on aga teadvustada ja väärtustada kultuuripärandi hilisemaid (nt 20.sajandi) ja seni väärtustamata objekte.

Järgnevalt on välja toodud valla erinevad kultuuripärandi objektid vastavalt kaitse korraldamisele.

- 1. Riikliku kaitse all olevad kultuurimälestised.** Kultuurimälestiste riiklikku registrisse on kantud 5 kinnismälestist ⁷, mälestised ja nende kaitsevööndid on kantud planeeringukaardile. **Kultuurimälestiste kaitse lähtub muinsuskaitseadusest.**
- 2. XX sajandi arhitektuuripärandi objektide** kajastamise eesmärgiks on väärtustada nii tsaari-, vabariigi- kui ka nõukogudeaegset arhitektuuripärandit. Avinurme vallas asub 5 ehitist, mis on kantud XX sajandi arhitektuuripärandi registrisse⁸. Antud hooned ei ole riikliku kaitse all, kuid samas on tegemist oma ajastu arhitektuuri hästi esindavate objektidega, mistõttu on eelkõige oluline hoonete säilimine. Arhitektuuripärandi objektideks on:
 - Avinurme vallamaja – seisukord on hea, hoone on kasutuses
 - Avinurme pastoraat – seisukord on väga hea, hoone on renoveeritud
 - Raja pood – seisukord on ebarahuldav, võimalusel renoveerida
 - Raja poe abihooned – seisukord on keskmine, võimalusel renoveerida
 - Endine apteeker Vide elamu – seisukord on hea, hoone on kasutuses
- 3. Pärandkultuuriobjektideks** on eelmiste põlvkondade elamisviisist jäänud nähtavad kultuuriväärtuslikud objektid maastikus. Avinurme pärandkultuuri objektideks on eelkõige talukohad, kuid leidub ka teisi objekte (koolimajad, Avijõgi palgiparvetamise kohana, Todti laager jne)⁹.

Kultuuriväärtuslikuks objektiks on ka Avinurme kalmistu, mille vanim osa pärineb 20. sajandi algusest.

Kultuuriväärtuslike objektide kaitse- ja kasutamistingimused

- Kultuuriväärtuslike objekte väärtustatakse eksponeerimise kaudu, võimalusel valla turismiobjektidena.
- XX sajandi arhitektuuripärandi objektid ja muinsuskaitsealused hooned hoitakse võimalusel kasutuses ning leitakse koostöös valla ja eraomanikega kasutusotstarve ja/või renoveerimise võimalused.
- Detailplaneeringute koostamisel ja projekteerimistingimuste andmisel tuleb pidada silmas (eelkõige Avinurme alevikus ja Adraku külas ¹⁰), et mitmesuguste ehitus-, kaeve- ja mullatööde käigus võib varasemale inimtegevusele sobilikelt maastikelt välja tulla

⁷ Mälestised on leitavad register.muinas.ee ja lisas 3.

⁸ <http://register.muinas.ee/public.php?menuID=architecture>

⁹ Maa-ameti pärandkultuuri kaardirakendus.

¹⁰ Vt kindlaid leiukohti lisas 4.

kultuuriväärtusega leide või arheoloogilist kultuurikihti. Kui tööd tehes avastatakse inimtegevuse tagajärjel ladestunud arheoloogiline kultuurikiht, sealhulgas inimluud, või kultuuriväärtusega leid, tuleb teavitada Muinsuskaitseametit ja vallavalitsust ning järgida muinsuskaitseseaduses toodud nõudeid.

5.4. VÄÄRTUSLIKUD PÕLLUMAJANDUSMAAD

Väärtuslikuks põllumajandusmaaks loetakse maatulundusmaa massiivi, mille tootlikkuse hindepunkt ehk boniteet on võrdne või suurem 38 punktist (Ida-Viru maakonna kaalutud keskmine reaالبoniteet¹¹).

Väärtuslik põllumajandusmaa võib olla haritav maa (põllumaa), püsirohumaa ja püskikultuuride all olev maa. Väärtuslike põllumajandusmaade määratlemise ja maade kasutustingimuste seadmise üldine eesmärk on tagada nende säilimine võimalikult suures ulatuses ja kasutamine sihipäraselt põllumajanduslikuks tegevuseks.

Üldplaneeringu maakasutusplaani kajastatakse väärtuslike põllumajandusmaade paiknemise osas Põllumajandusministeeriumi poolt koostatud kaardikihti, mida on täpsustatud Avinurme alevikus, lähtudes aleviku olemasolevast ja kavandatavast maakasutusest ning aleviku arengupõhimõtetest. Hajaasustusega aladel väärtusliku põllumajandusmaa ulatust ei ole muudetud.

Väärtuslike põllumajandusmaade täpsemad määratlemise alused ja kasutamistingimused (arendus- ja ehitustegevusel) määrab koostatav seaduseelnõu.

5.5. ROHELINE VÕRGUSTIK

Rohelise võrgustiku määramisel on aluseks võetud Ida-Viru maakonnaplaneering 2030+¹², arvestatud on ka Jõgeva maakonnaplaneeringuga 2030+.

Avinurme vald on metsarikas ning valla pindalast kuulub ca 75% rohelisse võrgustikku, mis moodustub tuumaladest ja koridoridest. Tuumalad moodustuvad kaitse alla võetud kõrgema loodusväärtusega aladest ja metsamassiividest. Rohelise võrgustiku sidususe ja terviklikkuse tagavad tuumalasid ühendavad rohelised koridorid, mis paiknevad nii metsastel aladel kui kultuurmaastikul.

Rohelise võrgustiku eesmärgiks on Ida-Virumaale iseloomulike ökosüsteemide ja liikide säilimine; looduslike, poollooduslike jt väärtuslike ökosüsteemide kaitsmine ning säästlikkuse printsiibi jälgimine looduskasutusel. Lisaks tagab roheline võrgustik puhkevõimalusi elanikele.

Rohelise võrgustiku piire on käesoleva planeeringuga täpsustatud (vt kaalutlusi täpsemalt KSH aruandest).

¹¹ Väärtusliku põllumajandusmaa kihi loomine. P. Penu, T. Kikas, K. Allik, Mullaseire büroo, Põllumajandusuuringute Keskus. Põllumajandusministeeriumi tellimusel, 2015, Kuressaare.

¹² Roheline võrgustik on esmalt määratud maakonna teemaplaneeringuga „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“, mis toob välja ka määramise metodoloogia. Rohelise võrgustiku piire ja kasutustingimusi on kaasajastatud Ida-Viru maakonnaplaneeringuga 2030+.

Rohelise võrgustiku kasutamistingimused

1. Rohelise võrgustiku funktsioneerimiseks ei tohi looduslike alade osatähtsus tuumaladel langeda alla 90%.
2. Rohelisse võrgustikku kuuluvatel looduskaitsealadel (kaitsealad, I ja II kategooria kaitsealuste liikide elupaigad jne) on majandustegevus seadusega keelatud või piiratud.
3. Looduskaitsealadest alades väljaspool võib tuumalades ja koridorides vastavalt metsaseadusele arendada metsamajandustegevust ning roheline võrgustiku aladel jäävatel põllumajandusmaadel põllumajanduslikke tegevusi.
4. Metsaressursse kasutatakse säästlikult. Metsade majandamise eesmärk on tagada metsa kui ökosüsteemi kaitse ja säästev majandamine. Metsa majandamine on säästev, kui see tagab elustiku mitmekesisuse, metsa tootlikkuse, uuenemisvõime ja elujõulisuse ning ökoloogilisi, majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi vajadusi rahuldava mitmekülgse metsakasutuse võimaluse.
5. Rohelise võrgustiku tugevdamiseks säilitatakse põllumaade vahel paiknevad metsaga kaetud alad ja väiksemapiinnalised biotoobid (kivikuhjad, põlluvahe metsasiilud jne).
6. Arendustegevus hajaasustuses ei tohi läbi lõigata roheline võrgustiku koridore, vajadusel tuleb tagada asenduskoridorid.
7. Tegevuste elluviimisel, mis muudavad maa sihtotstarvet või kavandavad joonehitisi, tuleb tähelepanu pöörata rohevõrgustiku funktsioneerimisele.
 - 7.1. Tuumaladele ja koridoridele pole soovitatav uute teatud infrastruktuuride (kiirteed, prügilad, jäätmeoidlad ja teised kõrge keskkonnariskiga objektid) ulatuslik rajamine. Juhul, kui uute infrastruktuuride rajamine on vajalik või vältimatu, tuleb planeeringu käigus hoolikalt valida rajatiste asukohta ning koostada keskkonnamõjude hindamine.
 - 7.2. Joonehitise ja vooluveekogude sängide õgvendamise plaanid tuleb kooskõlastada Keskkonnaametiga.
 - 7.3. Kõrge keskkonnariskiga objektide planeerimisel tuleb ette näha meetmed nende negatiivsete keskkonnamõjude leevendamiseks.
8. Rohelise võrgustiku ja maardlate kattumine.
 - 8.1. Maardlate kasutuselevõtul vältida võimalusel alasid, mis asuvad rohelises võrgustikus. Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb kaaluda eelnevalt kaasnevaid mõjusid roheline võrgustiku komponentidele.
 - 8.2. Rohelise võrgustiku toimimise tagamisega tuleb arvestada kaevandamisloale tingimuste seadmisel, korrastamistingimuste andmisel ja nende alusel korrastamisprojekti koostamisel. Vajadusel tuleb lisada kaevandamisloale tingimused leevendavate meetmete rakendamiseks.
9. Rohelise võrgustiku alal ei tohi aiaga piiratud õueala suurus ületada 0,4 ha, et tagada hajaasustusele omane avatud ruum ja ulukite vaba liikumine.

5.6. LOODUSKAITSE ALUSED OBJEKTID

Avinurme vallas asub Keskkonnaregistri andmetel¹³ 64 kaitstavat loodusobjekti, mille seas on:

- 1 hoiuala Avijõel
- 2 kaitseala (looduskaitsealad)
- 1 üksikobjekt (Avinurme pärnad)
- 15 kaitsealuse liigi püsielupaika
- 45 kaitsealuse liigi leiukohta

Vallas on projekteerimisel üks kaitseala ja üks püsielupaik.

¹³ Keskkonnaregistri andmed seisuga 3.mai 2017.

Looduskaitseobjektid on kantud maakasutuskaardile.

Kaitsealadel, püsielupaikades ja kaitstava looduse üksikobjektide puhul lähtub kaitsekord koostatud kaitse-eeskirjast ning looduskaitseseadusest tulenevatest tingimustest ja piirangutest. Hoiualade, püsielupaikade ja kaitsealuste liikide leiukohtade kaitse lähtub looduskaitseseaduses sätestatud tingimustest ja piirangutest.

Üldplaneering ei tee ettepanekuid täiendavate objektide kaitse alla võtmiseks.

Kaitsealuste objektide kasutamistingimused

1. Vähendatud ehituskeeluvööndiga aladel ja Avijõe äärse puhkeala rajamisel tuleb ruumilise arengu ja kaasnevate tegevuste rakendajal igakordselt kaaluda tegevuse võimalikku ebasoodsat mõju Natura 2000 alale ja vajadusel alatatada vastav keskkonnamõju hindamise menetlus ning viia läbi Natura hindamine. Kavandatavate tegevuse elluviimine ei tohi Natura 2000 ala kaitse-eesmärke kahjustada.

5.7. VEEALAD

Avalikult kasutatavad veekogud Avinurme vallas on Avijõgi, Kruusoja, Kullamäe oja, Kütaoja (Maetsma peakraav), Linnanõmme oja, Mustvee jõgi, Piilsi jõgi, Punasoo oja (Avinurme oja), Rausi oja ja Rehessaare oja¹⁴. Üldplaneering ei tee ettepanekut täiendavate avalikult kasutatavate veekogude määramiseks.

Kallasrajale avaliku juurdepääsu tagamine on eelkõige oluline Avijõe ääres, mille lamm on valdavalt avatud maastik ning mille ääres on asustustihedus kõige suurem. Avijõe ääres on avalikud juurdepääsud kallasrajale määratud supluskohtade ja puhkealade juurde, mis on kantud maakasutuskaardile. Valla teised jõed ja ojad on hajaasustuses ning sageli metsamaal, kus puuduvad märkimisväärsed avaliku huviga objektid ja alad (puhkealad, ujumiskohad, kultuuriväärtuslikud alad), mistõttu juurdepääs on tagatud olemasolevate avalikult kasutatavate teede kaudu.

Uute sildade rajamine Avijõel toimub kinnistu omanike kulul.

Valla veekogude puhul tuleb arvestada looduskaitseseaduses sätestatud ehituskeelu- ja piiranguvööndite laiuste ning vööndites seatud tingimustega.

5.7.1. EHITUSKEELUVÖÖNDI VÄHENDAMINE AVINURME ALEVIKUS JA VADI KÜLAS

Üldplaneeringuga vähendatakse ehituskeeluvööndit Avinurme alevikus ja Vadi külas. Ehituskeeluvööndi vähendamise taotlusele andis Keskkonnaamet nõusoleku kirjaga 06.10.2017 nr 7-13/17/8757-4.

Alade väljavõtted, kus ehituskeeluvööndit vähendatakse, on toodud käesoleva dokumendi lisas 5, samuti on korrigeeritud ehituskeeluvöönd kantud planeeringu maakasutuskaardile.

¹⁴ Keskkonnaregistri andmed seisuga 21.10.2016.

Ehituskeeluvööndi vähendamine on kooskõlas valla arengu **laiemate strateegiliste eesmärkidega**: kuna valla elanikkond vananeb ja kahaneb, on oluline tagada eelkõige keskuse, aga ka tagamaa elujõulisus, mille üheks meetmeks on piirkondadesse elama asumise soodustamine ning mitmekülgse elukeskkonna võimaldamine. Avinurme alevikus on ajalooliselt välja kujunenud ridajas külavorm, mis lookleb piki Avijõe.

Avinurme aleviku erinevates osades ehitusjoon ja selle kaugus jõesängist varieerub, mistõttu aleviku erinevates osades rakendub ehituskeeluvöönd erinevas ulatuses.

Kuna mitmel pool Avijõe kaldal on ajalooliselt hoonestus jõe lähemal kui 50 m, siis kehtib nendel aladel EKV piirina varem välja kujunenud ehitusjoon. Üldplaneeringuga vähendada EKV-d täiendavalt aladel, kus piirkonna hoonestus paikneb üldiselt Avijõe lähemal, kuid selget ehitusjoont välja kujunenud ei ole. Lisaks vähendatakse EKV aladel, kus looduslikud tingimused on eeldatavalt soodsad elamisväärse elukeskkonna rajamiseks.

Üldplaneeringuga vähendatava ehituskeeluvööndi kujundamisel on aluseks võetud mitmeid looduslikke ja asustuse aspekte:

- olemasolev (ajalooline) hoonestus;
- mullatüüp;
- reljeef;
- paapinna kõrgus Avijõe keskmisest veetasemest;
- pikaajaline maksimaalne Avijõe veetase.

Üldplaneeringus toodud Avijõe EKV vähendamise aladel rakendati Maa-ameti 5m DEM (*Digital Elevation Model*) kõrgusmodel andmeid. Riigi Ilmateenistuse Separa hüdromeetriaajaama pikaajaliste Avijõe veetaseme mõõtetulemuste alusel kalibreeriti kõrgusmodeli lähteandmeteks oleva LiDAR mõõdistamise perioodi Avijõe veetaseme erinevus keskmisest veetasemest ning arvutati maapinna absoluutkõrgust tähistavad samakõrgusjooned kallastel 0,5 m vahega. Lisaks arvutati pikaajaline (mõõteperiood 06.2010-02.2017) Avijõe maksimaalne veetase iga ala kohta eraldi.

Lõpliku üldplaneeringuga vähendatava ehituskeeluvööndi kujunemisel on lähtutud järgnevatest põhimõtetest:

- EKV vähendamine ei ole põhjendatud korduva üleujutusega ala tunnustega piirkonnas. Need on alad:
 - kus esinevad lammimullad (*Ag, AG, AG1 ja AM*);
 - mis jäävad Avijõe keskmisest veetasemest madalamale, kui 1,7 m (perioodil 06.2010-02-2017 fikseeritud Avijõe kõrgeim veetase);
- EKV piir saab asuda jõe astangul, kuid mitte sellest madalamatel lammialadel. Siinkohal on astanguna arvestatud ka 1,5-2 m kõrgust nõlva;
- EKV arvestab olemasolevat asustuse piiri.
- EKV on vajalik pikaajalisi elukeskkonna ja rahvastiku strateegilisi eesmärke silmas pidades: võimaldada mitmekülgset ja võimalusi pakkuvat elu- ja ettevõtluskeskkonda (nt täiendavate abihoonete rajamist, elamu rajamist).

5.8. TEED JA LIIKLUSKORRALDUS

Avinurme valla territooriumil asuvad või valda läbivad riigimaanteedest tugimaanteed (Rakvere-Luige nr 21 ja Iisaku-Tudulinna-Avinurme nr 35) ja kõrvalmaanteed. Avinurme vallas on riigimaanteid kokku 65,744 km, millest 46 km on asfaltkattega. Kohalikke teid

on ligikaudu 46 km, millest 6 km on tänavad. Registreeritud on 14 erateed, neist avalikult kasutatavaid on 13.

Teedevõrk (riigimaanteed ja kohalikud teed) on suhteliselt hästi väljakujunenud, asustusega hõlmatud alasid kattev. Riigiteede parandamine (nt tolmuva katte alla viimine) toimub vastavalt kehtivale riigiteede teehoiukavale.

Perspektiivseks teeks määrab üldplaneering:

- Avinurme aleviku ümbersõidu, mis on pikaajalises perspektiivis kavandatud raskeliikluse ümbersuunamiseks aleviku peatänavalt.

Teede kvaliteedi parandamise osas kavandatakse tolmuva katte muutmist järgmistel enimkasutatavatel ja sihtkohti ühendavatel teedel:

- Esmajärjekorras Kalma-Avinurme (nr 13162), Lohusuu-Maetsma (13161), Ulvi-Laekannu (13167) ja Alekere-Laekannu (13169) maanteedel, Ulvi-Piilsi (13170) Ulvi poolne 1,5 km lõik, Ulvi-Lilastvere-Torma (13168) esimene 1,0 km lõik, Avinurme-Paadenurme (13164) aleviku piires.
- Kohalikest teedest : Avi tänav, Nurme tänav, Kõveriku-Alekere algusest 0,8 km lõik, Käänu tee (Adraku-Käänu, Käänu ja Haaviku käänu tee)

Kergliiklusteid kavandatakse vallas:

- Pärniku-Avinurme-Maetsma suunal
- Ulvi külas
- Avinurme alevikus
 - Ööbiku tn kuni kalmistuni
 - Võidu 22 ja Põllu 6 vahelisel lõigul

Avalikud parklad määratakse:

- Muuseumrongi juurde
- Konsumi tagusele alale

Tänavavalgustus ehitatakse välja:

- Memoriaalini
- Ulvi kergliiklustee ääres
- Perspektiivsete kergliiklusteede ääres (sh kalmistuni)

Planeeringuga täiendavaid sildu ei kavandata. Planeeringuga on laiendatud tänavate kaitsevööndite ulatust Avinurme alevikus: aleviku administratiivpiirides 70 km/h sõidukiirusega alal on kaitsevööndit laiendatud 30 meetrini. Aleviku sisestel kavandatavatel elumumaadel on kaitsevöönd määratud 20 meetrit (vt Avinurme aleviku maakasutuskart).¹⁵

Kohalike teede kaitsevööndi laiuseks on 10 m. Kohalike teede ja tänavate kaitsevööndite määramine või muutmine toimub vallavolikogu kaalutusotsuse alusel.

Planeering teeb ettepanekud teede avalikuks kasutuseks määramiseks (vt maakasutuskart)¹⁵.

¹⁵ Konkretsed kokkulepped sõlmitakse väljaspool üldplaneeringut.

Üldised põhimõtted teedevõrgu ja liikluskorralduse arendamisel

1. Avaliku kasutusega kavandatav teedevõrk peab tagama mootorsõidukite, jalakäijate ja jalgratturite ohutuse ja kasutamise mugavuse ning juurdepääsu eriotstarbelistele sõidukitele.
2. Elamu- ja ettevõtlusalade sisene teedevõrk koos jalgratta- ja jalgteedega lahendada elamu- ja ettevõtlusalade täpsemal kavandamisel. Üldplaneeringuga määratud elamu- ja ettevõtlusalale juurdepääs riigimaanteelt lahendada ühe ühise ristumiskohana, st juurdepääsud koondada planeeringuala siseseks kogujateks. Eristused lahendatakse koostöös Maanteeametiga.
3. Teega paralleelselt kulgevaid tehnovõrke mitte paigutada teekatte alla ja tee muldesse, et nende ehitus-, remondi- või puhastustööd häiriks võimalikult vähe liiklust. Erandid lahendada koostöös Maanteeametiga. Lisaks tuleb arvestada riigiteede alusel maal ja kaitsevööndis õigusaktides esitatud nõuetega.
4. Riigimaantee kaitsevööndisse müra- ja saastetundlike hooneid üldjuhul mitte kavandada. Juhul, kui riigiteega külgneval alal planeeritakse müra- ja saastetundlike alasid, tuleb arendajal tarvitusele võtta ning finantseerida liiklusest tuleneva müra jm kahjuliku mõju leevendavad meetmed.
5. Tee tehnoloogiline vööndi määramine:
 - 5.1. Tee tehnoloogiline vöönd (äärmise sõiduraja välimisest servast) on vajalik tee ohutuse tagamiseks, perspektiivseteks teede õgvenduste, laienduste, koguja- ja kergliiklusteede välja ehitamiseks, avalikes huvides vajalike tehnovõrkude- ja rajatiste paigutamiseks ning teede püsivust tagava veerežiimi parandamiseks. Tehnoloogilises vööndis ehitustegevuse planeerimisel tuleb tee ohutuse tagamiseks kaasata Maanteeamet.
 - 5.2. Valla tugimaanteele väljaspool Avinurme (sh Maetsma tööstusala) ja Ulvi kompaktse hoonestuse ala on tehnoloogilise vööndi laiuseks 20 m.
 - 5.3. 10 m laiuse teekaitsevööndi korral on tehnoloogilise vööndi laiuseks 10 m.
6. Riigimaantee lähedusse planeeritavatele ükskõik mis otstarbega mastide kaugus peab olema riigitee muldkehast vähemalt võrdne selle posti või masti kõrgusega. Tuulikute rajamisel tuleb masti kõrgusele lisada tiiviku laba pikkus.
7. Kinnistute maakorralduslikul jagamisel tuleb juurdepääs riigimaanteele tagada seni kinnistut teenindanud juurdepääsu kaudu ühiselt.
8. Hajaasustuse alal ehitustegevuse kavandamisel riigimaantee külgneval alal tuleb juurdepääsuks kasutada eelkõige kohalikke teid ja olemasolevaid ristumisi riigimaanteeaga.
9. Üldjuhul arendusalade sadevett riigimaantee kraavidesse ei juhita.
10. Erateede avalikult kasutatavaks määramine toimub õigusaktides sätestatud korras.

Kergliikluse arendamise põhimõtted

1. Jalgratta- ja jalgteede kavandamisel siduda uued teed olemasolevatega, mis tagab mugava ja ohutu liikumisvõimaluse oluliste sihtpunktide vahel.
2. Üldplaneeringu maakasutuskardil on määratud üldine kergliikluse trassivajadus. Üldplaneeringus ei ole kindlaks määratud seda, kummal pool maanteed kergliiklusteed konkreetsetel kulgeb: kergliiklustee täpne asukoht määratakse projekteerimise faasis.
3. Kergliiklusteede laiuse määramisel lähtutakse kehtivatest standarditest ja normidest.
4. Kergliiklusteede täpsemal kavandamisel tuleb:
 - a) arvestada sujuva liikluse põhimõtetega ning vältida üleliigseid katkemisi ja teeületusi.
 - b) kaaluda võimalusi kergliiklustee mootorsõidukiliiklusest eemale viimiseks eelkõige tiheda liiklusega maantee ääres, et tagada kergliikleja jaoks mugavam ja ohutum keskkond.
5. Kergliiklusteel lubatud kasutajagrupid näidatakse konkreetsel teelõigul vastava teekatte märgistusega.
6. Kergliiklustee tuleb tähistada arusaadavalt ja igal aastaajal loetavalt.
7. Sõiduteega paralleelselt kulgevad kergliiklusteed on soovitatav rajada mitte halvema kattega kui kõrvalasuv sõidutee.
8. Kergliiklusteedega koos kavandada ka vajalikes kohtades jalgrattaparklad (nt koolide, korterelamute, teenindusasutuste, vaba aja veetmise paikade (kultuuri-/rahvamaja, puhkeala vms), jm juures. Soovitatav on kasutada raamkinnitusega rattaparklaid. Kõrge kasutuskõrvalusega kohtades on soovitatav ehitada rattaparklatele varikatused ja valgustus.

9. Ristumisel riigiteega kavandada liikluse rahustamise meetmed (tõstetud pinnad, liiklussaared, põikekoht, tee kitsend vms).
10. Juhul, kui väljakujunenud asustusstruktuur seda võimaldab, eraldada kergliiklustee maanteest eraldusribaga.

5.9. TEHNOVÕRGUD

5.9.1. VESI JA KANALISATSIOON

Avinurme valla ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamine, rajamine ja rekonstrueerimine toimub vastavalt Avinurme valla ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise kavale 2015-2026 (kehtestatud 2015.a). ÜVK arendamise eesmärgiks on tagada liitunud klientidele kvaliteetne joogivesi ja efektiivne reovee puhastamine, kindlustamaks looduskeskonna (sh põhja- ja pinnavee) kaitset. ÜVK süsteemide arendamise eesmärgiks on ÜVK teenuste kättesaadavuse tagamine võimalikult paljudele elanikele. Avinurme vallas haldab vee- ja kanalisatsioonisüsteeme AS Emajõe Veevärk.

Vallas asuvad vee- ja kanalisatsioonisüsteemid Avinurme alevikus ja Ulvi külas.

Reoveekanalisatsioonivõrgu arendamine toimub reoveekogumisaladel ja perspektiivsetel ühiskanalisatsiooni aladel. Reoveekogumisalad, kus on piisavalt elanikke või majandustegevust reovee kanalisatsiooni kaudu reoveepuhastisse kogumiseks või suublasse juhtimiseks, on määratud ja kantud joonisele vastavalt keskkonnaministri käskkirjaga kinnitatud reovee kogumisala piirides.

Reoveekogumisalad on määratud tuginedes VV määrusele¹⁶:

- Avinurme alevikus
- Ulvi külas

Lisaks määratakse üldplaneeringuga perspektiivis ühiskanalisatsiooniga kaetavad alad, mis ei ole määratud reoveekogumisalaks keskkonnaministri käskkirjaga, kuid mis kirjeldavad piirkonda, kuhu vald planeerib ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni torustikud rajada tulevikus. Reoveekäitluse lahendamine reoveekogumisaladel ja perspektiivis ühiskanalisatsiooniga kaetavatel aladel toimub õigusaktides sätestatud korras.

Üldplaneeringu raames nähakse perspektiivis ühiskanalisatsiooniga kaetava alasid ette:

- Avinurme alevikus

Aleviku reoveepuhasti juurde on vaja lahendada mudakäitlus, millega kaasneb tehnohoone laiendus, tahendusseadmete ning komposteerimisväljaku ja nõrgveepumpla rajamine. Ulvi külas on vaja kanalisatsioonitorustikke rekonstrueerida ning laiendada, samuti vajab täies mahus rekonstrueerimist Ulvi reoveepuhasti.

Elanikkonna vähesuse ja suhteliselt hajali paiknemise tõttu ei ole ÜVK rajamine väljapool olemasolevaid piirkondi otstarbekas. Reoveekäitluseks on hajaasustuses erinevaid võimalusi: omapuhasti rajamine või reovee kogumismahuti paigutamine, ka immutamine kui looduslikud tingimused seda lubavad. Hajaasustuses tuleb kindlasti

¹⁶ VV määrus 19.03.2009 nr 57 „Reoveekogumisalade määramise kriteeriumid“.

pöörata tähelepanu põhjavee kaitstusele ning valida vastavalt sellele kogumis-puhastamismeetod.

Veevarustuse arendamine

Veevõrgu arendamine kompaktsetel aladel toimub vastavalt ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukavas kavandatud. Avinurme alevikus tuleb perspektiivis tagada liitumisvõimalus seni ühisveevärgita kinnistutele. Ulvi külas on vajalik veetorustike rekonstrueerimine ning laiendamine, et tagada keskuse elanikele kvaliteedinõuetele vastava joogivee kättesaadavus.

Hajaasustuses, kus ühise veevarustuse rajamine ei ole otstarbekas, jääb veevarustus toimima tuginedes individuaalsetele salv- või puurkaevudele. Hajaasustusalal, kus ei ole perspektiivis ühisveevärgiga liitumist ette nähtud, tuleb võimalusel soodustada ühiskasutatavate veehaarete rajamist, et vältida olukorda, kus igale kinnistule rajatakse oma puurkaev. Puurkaevude rajamine on soovitatav ka joogivee parema kvaliteedi tagamiseks.

Tingimused sademeveekanaliseerimise arendamiseks

1. Soodustada sademevee pinnasesse immutamise lahendusi äri- ja tootmisaladel, kus esinevad selleks soodsad geoloogilised ja hüdrogeoloogilised tingimused.
2. Sademevee juhtimisel veekogudesse tagada veekvaliteedi vastavus VV määrusele nr 99¹⁷, Avijõkke juhitava heit- ja sademevee kvaliteet peab vastama keskkonnaministri määrusega nr 58¹⁸ seatud kvaliteedinõuetele.
3. Uutel ja rekonstrueeritavatel tootmisaladel võtta kasutusele tehnilisi lahendusi, millega saavutatakse sademevee lõrkoormuse vähendamine eesvooludele ning tagatakse sademevee nõuetekohane kvaliteet (õli- bensiini- liivapüüdurid, sademevee vahemahutid, annusmahutid).

5.9.2. ELEKTRIVÕRK. TAASTUVENERGEETIKA.

Elektri tarbimine

Avinurme valda läbib 330 kV Eesti-Paide õhuliin. Kehtiv Eesti elektrivõrgu arengukava ei näe Avinurme vallas põhivõrgu arenguid ette 2030 horisondis.

Ette on näha Mustvee-Avinurme 35 kV liini üleviimist 110 kV pingele.

Elektripaigaldiste lähialal tuleb arendustegevusel arvestada õhuliinide ja maakaabelliinide kaitsevöönditega. Õhuliini kaitsevöönd on maa-ala ja õhuruum, mida piiravad mõlemal pool piki liini telge paiknevad mõttelised vertikaaltasandid, ning mille ulatus mõlemal pool liini telge on:

- 35 kV ja 110 kV pingega liinide korral 25 meetrit (liinikoridor 50 m);
- 330 kV pingega liinide korral 40 meetrit (liinikoridor 80 m).

¹⁷ Vabariigi Valitsuse määrus nr 99. Reovee puhastamise ning heit- ja sademevee suublasse juhtimise kohta esitatavad nõuded, heit- ja sademevee reostusnäitajate piirmäärad ning nende nõuete täitmise kontrollimise meetmed. Vastu võetud 29.11.2012 nr 99.

¹⁸ Keskkonnaministri määrus nr 58. Lõheliste ja karpkalalaste elupaikadena kaitstavate veekogude nimekiri ning nende veekogude vee kvaliteedi- ja seirenõuded ning lõheliste ja karpkalalaste riikliku keskkonnaseire jaamad. Vastu võetud 09.10.2002 nr 58.

Maakaabelliini kaitsevöönd on piki kaabelliini kulgev ala, mida mõlemalt poolt piiravad liini äärmistest kaablitest 1 meetri kaugusel paiknevad mõttelised vertikaaltasandid.

Elektritootmine

Taastuvenergeetika seisukohalt on Avinurme vallas perspektiivi arendada kohalikele ressurssidele baseeruvat energeetikat nii elektri- kui koostootmises, mis põhineb rohtsele biomassile ja biogaasi toormele (nt reoveemuda, sõnnik ja läga, biolagunevad jäätmed), puidule ja turbale ning päikeseenergiale. Kohalikuks elektritootmiseks võib rajada ka väiketuulikuid.

Hajaenergeetikas¹⁹ on nende energia-allikate kasutuselevõtmisel, mis vajavad suuri maatulundusmaa alasid (nt päikesepaneelide paigutamine), oluline eelistada esmajärgus vähem väärtuslike alade kasutamist: näiteks alasid väljaspool väärtuslike põllumajandusmaade ja väärtuslike maastike avamaastikku.

Kulude optimeerimise seisukohast on asukohavalikul ja tootmisvõimsuse kavandamisel oluline jälgida liitumisvõimalusi võrguga:

- Mikrotootja (alla 11 kW tootmisvõimusega tootja) alla kvalifitseerub ühefaasiline tootmiseseade, mille nimivõimsus on kuni 3,68 kW, või kolmefaasiline tootmiseseade, mille nimivõimsus on kuni 11 kW. Mikrotootmiseseade võib koosneda ka mitmest seadmest, mille koguvõimsus ei ületa eelpool toodud suurusi, näiteks 5 kW ulatuses päikesepaneeli ja 6 kW elektrituulik).
- Pisitootja, kelle tootmisvõimsus on 11 kW kuni 200 kW, liitub Elektrilevi võrguga madalpingel 0,4 kV või keskipingel 6,3–20 kV.
- Väiketootja, kelle tootmisvõimsus on 200 kW kuni 5 MW, liitub Elektrilevi võrguga üldjuhul keskipingel 6,3–20 kV.
- Suurtootja, kelle tootmisvõimsus on üle 5 MW, liitub üldjuhul põhivõrguga, kõrgepingel 110–330 kV.

Üldised arendamistingimused

1. Kaitseministeeriumiga tuleb kooskõlastada kõigi, st mistahes kõrgusega tuulegeneraatorite ja tuuleparkide planeeringud ja projekteerimistingimused või nende andmise kohustuse puudumisel ehitusloa eelnõud või ehitamise teatised. Riigikaitseliste huvide tagamiseks on tarvis Kaitseministeeriumiga koostööd alustada juba tuulegeneraatori või tuulepargi kavandamise algstaadiumis.
2. Maasoojusseadmete kavandamisel tuleb kultuuriväärtuslikel aladel tagada maastikuilme säilimine.
3. Päikesepaneelide kasutuselevõtu kavandamisel tuleb asukoha valikul eelistada väheväärtuslike alade kasutamist (väljaspool väärtuslike maastike ja väärtuslike põllumajandusmaade avamaastikku).
4. Lokaalselt toodetud energia võrku müümisel tuleb energiatootjal arvestada võimaliku võrgu tugevdamise vajaduse ja sellega seotud kulutustega.
5. Riigimaantee lähedusse planeeritavatele ükskõik mis otstarbega mastide kaugus peab olema riigitee muldkehast vähemalt võrdne selle posti või masti kõrgusega. Tuulikute rajamisel tuleb masti kõrgusele lisada tiiviku laba pikkus.

¹⁹ Energiaressursid ja -tootmine ei paikne kontsentreeritult, vaid hajutatult ning kohaliku energiatootmise eesmärgiks on eelkõige kohalike vajaduste rahuldamine.

6. Tehnovõrkude koridoride planeerimisel tuleb vältida nende kavandamist riigitee transpordimaale, mis on vajalik eelkõige tee ja selle koosseisu kuuluvate rajatiste paigutamiseks.

5.9.3. SOOJAMAJANDUS

Valla soojamajandus on üldiselt lahendatud lokaalküttega. Soojamajanduse arendamine Avinurmes toimub vastavalt arengukavale „Avinurme kaugkütte võrgupiirkonna soojusmajanduse arengukava 2016 – 2026 ja Ulvi asula kaugkütte perspektiiv“ (2016).

Kaugküttepiirkond toimib Avinurme alevikus, kaugküttesüsteemi on ühendatud valla allasutused, kauplus ja korterelamud. Avinurme katlamaja töötab hakkepuidul, arengukava kohaselt on vajalik katlamaja uuendamine.

Arengukava analüüsib ka Ulvi külas kohtküttelt ülemineku võimalusi ühisele kaugküttele, kuid leiab, et see ei ole kahaneva rahvastiku tõttu otstarbekas.

5.9.4. JÄÄTMEKÄITLUS

Avinurme vallas toimub jäätmehoolduse arendamine vastavalt ühisele jäätmekavale „Jõgeva valla, Palamuse valla, Torma valla, Mustvee linna, Avinurme valla, Kallaste linna, Saare valla, Tabivere valla, Alatskivi valla ja Vara valla ühine jäätmekava 2015-2020“.

Avinurme vallas toimivat prügilat ei asu. Segaolmejäätmete kogumiseks on korraldatud jäätmevedu ning määratud jäätmeveo piirkonnad. Jäätmete kogumiseks asub alevikus jäätmeplats, kus võetakse vastu erinevaid jäätmeliike (elektri ja elektroonikaseadmed, suuregabariidilised jäätmed, ohtlikud jäätmed, paberi- ja kartongijäätmed, pakendid, majapidamises tekkivad ehitusjäätmed, vanapaber). Avalikke segapakendi kogumise punkte on vallas 10, mida loetakse piisavaks.

Biolagunevate kalmistujäätmete ja reoveesetete käitlemise parandamiseks kavandatakse planeeringuga kompostimisväljakud kalmistu ja reoveepuhasti juures.

5.9.5. MAAPARANDUSSÜSTEEMID

Maaparandussüsteemidega hõlmatud maa-alal (ala, millel paikneb reguleeritav võrk, vastavalt kuivendus- või niisutusvõrk) tuleb arvestada maaparandussüsteemide toimimist tagavate meetmetega vastavalt maaparandusseaduses sätestatule ja looduskaitseadusest tulenevate veekaitsevöönditega.

Kuna suur osa Avinurme vallast moodustab metsakuivendus, tuleb vastavalt tähelepanu pöörata ka metsaparandusele. Vastavad põhimõtted ja arengusuunad toob välja Alutaguse metsamajanduskava kuni 2020 ning Ida-Eesti vesikonna Peipsi alamvesikonna maaparandushoiukava.

Maavaldaja ei tohi oma tegevusega takistada veevoolu maaparandussüsteemis ega tekitada muu tegevusega kahju teistele maavaldajatele. Kinnistul asuvad kraavid tuleb

kinnistu omaniku poolt hoida korras, need puhastada, võsa eemaldada ja vajadusel süvendada.

5.10. MAAVARAD

Avinurme valla territooriumile jääb osaliselt või täielikult kolm keskkonnaregistris arvelolevat maardlat: Tudulinna turbamaardla, Maetsma liivamaardla ja Adraku kruusamaardla.

Üldplaneeringuga mäetööstusmaad ja uusi kaevandusalasid ei kavandata. Vajadusel maardlate kasutusele võtmine maavara väljamise eesmärgil toimub õigusaktides sätestatud korras.

Üldised põhimõtted maardlate kasutamiseks

1. Maardlate kasutuselevõtul vältida võimalusel alasid, mis asuvad väärtuslikel põllumaadel ja rohelises võrgustikus. Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb kaaluda eelnevalt kaasnevaid mõjusid väärtuslikele maastikukomponentidele.
2. Väärtusliku põllumajandusmaa ja rohelise võrgustiku toimimise tagamisega tuleb arvestada kaevandamisloale tingimuste seadmisel, korrastamistingimuste andmisel ja nende alusel korrastamisprojekti koostamisel. Vajadusel tuleb lisada kaevandamisloale tingimused leevendavate meetmete rakendamiseks.
3. Kasutuselevõetud maardlates tuleb varud maksimaalselt ammendada ning alad majandustegevuse lõppemisel korrastada, et võimaldada maade edasist kasutust kas põllu- või metsamaana, puhkeala või ehitusalana. Kaevandustegevus peab olema keskkonnasõbralik.
4. Turba kaevandamiseks tuleb eelistada juba kuivendusest rikutud alasid.
5. Maapõue seisundit ja kasutamist mõjutava tegevuse korraldamisel tuleb tagada arvelevõetud maavara kaevandamisväärsena säilimine ja juurdepääs maavaravarule. Püsiva iseloomuga tegevus on põhimõtteliselt lubatav, kui kavandatav tegevus ei halvenda maavaravaru kaevandamisväärsena säilimise või maavaravarule juurdepääsu osas olemasolevat olukorda.
6. Aladel, mis kattuvad maardlatega, kuid mida ei ole maavara väljamise (mäetööstusmaa) eesmärgil seni kasutusse võetud ning mida ei ole käesolevas planeeringus käsitletud kaevandamiseks perspektiivsena, määratlemine mäetööstusmaana on võimalik pärast maavara kaevandamise loa taotlemist ja selle saamist õigusaktidega sätestatud korras.

6. KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE TULEMUSTEGA ARVESTAMINE

Avinurme valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus selgus, et valdavalt on valla üldplaneeringu elluviimisel positiivne mõju ning sellega ei kaasne eeldatavalt olulist negatiivset keskkonnamõju.

KSH alateemade lõikes toodi välja leevendusmeetmed võimaliku negatiivse mõju vältimiseks ja vähendamiseks ning võimalusel positiivse mõju suurendamiseks. Leevendusmeetmed on koondatud KSH aruande ptk 5 ning nendega on arvestatud planeeringu seletuskirja täiendamisel.

7. ÜLDPLANEERINGU ELLUVIIMINE

Üldplaneeringu elluviimine toimub valdavalt läbi kohaliku omavalitsuse eelarve ning võimaliku koosfinantseerimise. Üldplaneering on aluseks detailplaneeringute koostamisele ja maa-alade munitsipaliseerimisele.

Kohaliku omavalitsuse ülesannete täitmiseks on vajalik maade taotlemine munitsipaalomandisse. Taotletavad maa-alad on kantud maakasutuskaardile. Taotlusnimekiri ei ole siinkohal lõplik ning omavalitsus võib tulevikus tulenevalt vajadusest esitada täiendavaid taotlusi omavalitsusele pandud ülesannete täitmiseks.

Riigiteede parendamine ja arendustegevus (tolmuvabade katete ehitus, riigiteede remont ja ehitus) toimub vastavalt kehtivale riigiteede teehoiukavale. Liiklusohtlake kohtade likvideerimine toimub vastavalt liiklusohutuseprogrammi põhimõtetele ja elluviimiskavale.

8. LISAD

LISA 1. KSH ARUANNE

KSH aruanne on esitatud eraldi dokumendina.

LISA 2. AVINURME VALLA ÜLDPLANEERINGU LÄHTESEISUKOHAD

Lähteseisukohad on esitatud eraldi dokumendina.

LISA 3. KULTUURIMÄLESTISED

Reg. nr	Nimi	Aadress	Liik
13845	Ulvi kool, 1923	Ulvi küla, Ulvi kool	ehitismälestis
13844	Vadi kool, 1888	Vadi küla, Vadi kooli	ehitismälestis
13843	Avinurme kirik, 1906-1909	Avinurme alevik, Võidu tn 2	ehitismälestis
8963	Kalmistu, 15.-17. saj.	Ulvi küla, Juhandra	arheoloogiamälestis
8962	Pelgupaik "Kukelinn", II a-tuh.	Sälliksaare küla, Avinurme metskond 17	arheoloogiamälestis

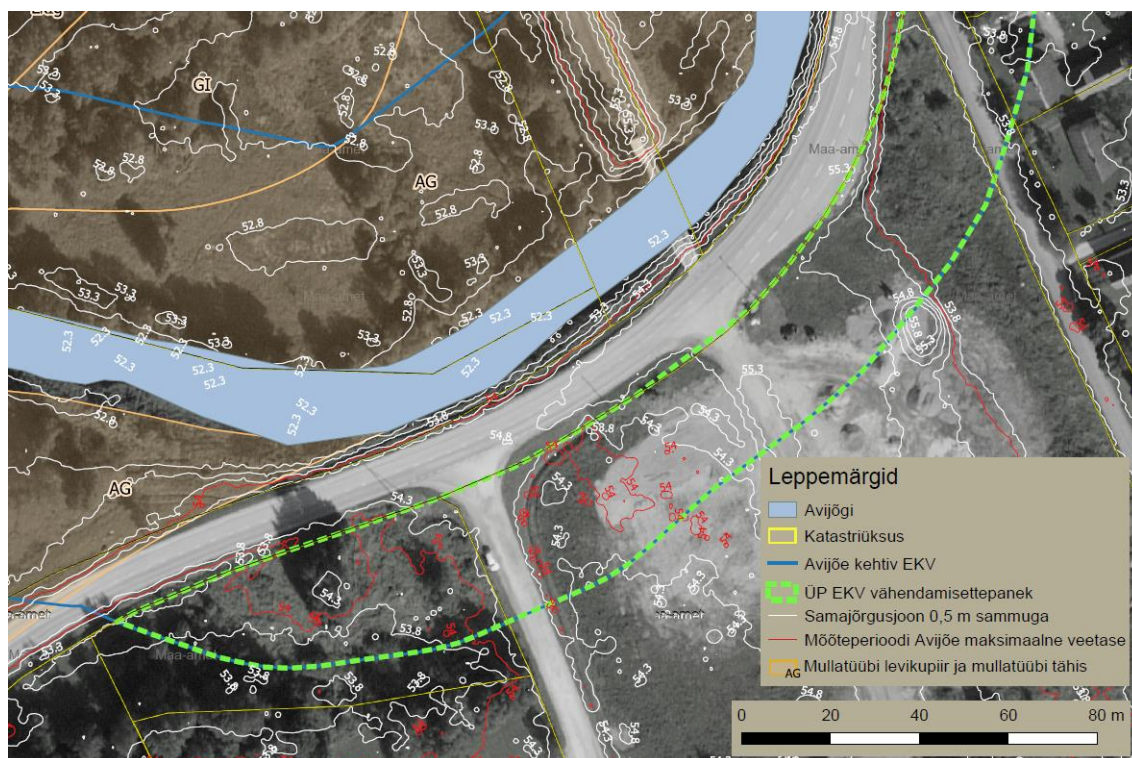
LISA 4. ARHEOLOOGIAPÄRANDI LEIDUDE ASUKOHAD

Koha ID	Liik	Vana küla	Talu	asukoht	kirjeldus
11273	asulakoht	Adraku/Ulvi	Lõhmuse. Adraku küla Uuetoa; 16402:003:0012	kindel	keskaegne ja varauusaegne asulakoht: talust vahetult põhjas, külavaheteest läänes, samas suunas langeval kallakul. AVE 2008 (2009)
6238	juhuleid	Avinurme		kindel	silmaga kivikirves (võib viidata matmispaigale): Avinurme mõisa veski maalt, lõuna poolt suurt teed, u 135 m Kirbu tee hargnemiskohast Avinurme poole, 22 m kirikuteest eemal. KK 1921
6240	leiukoht	Avinurme		kindel	mündid (4, Tallinna, Riia, Rootsi XV ja XVII saj., hiliseim 1634. a.) ja mündid (3, Tartu, Rootsi 1573. a.): Avinurme mõisa juurest. Leitud 1911

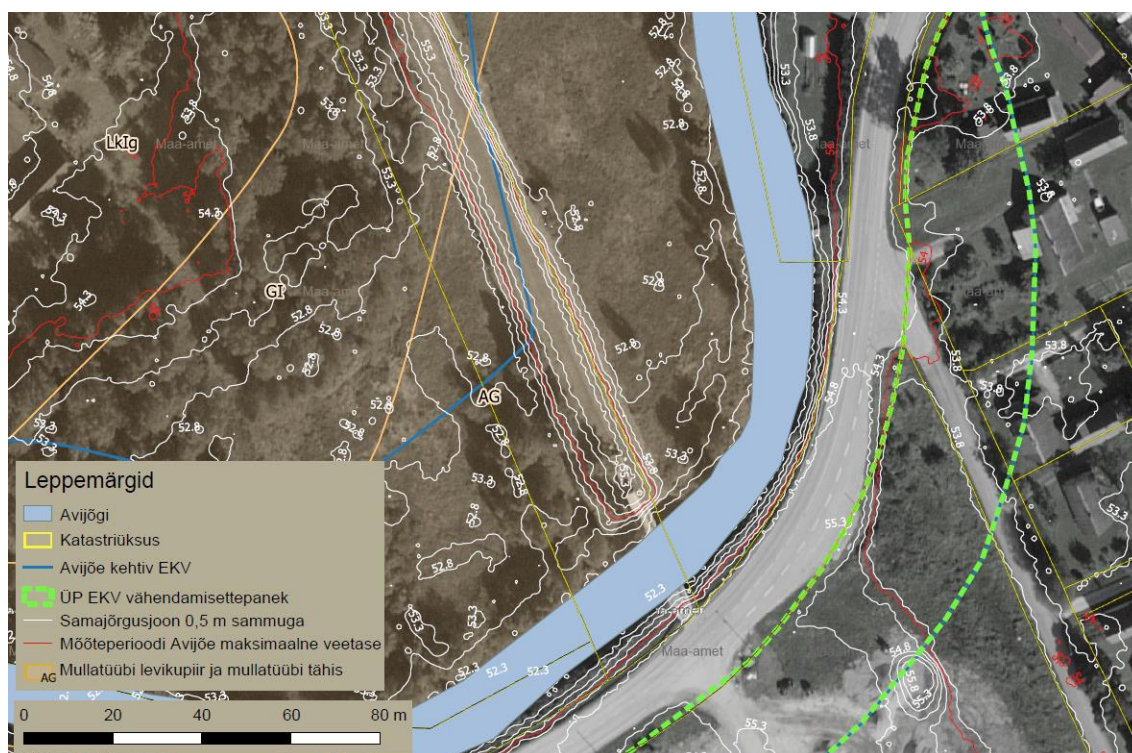

LISA 5. EHITUSKEELUVÖÖNDI VÄHENDAMINE AVINURME ALEVIKUS JA VADI KÜLAS

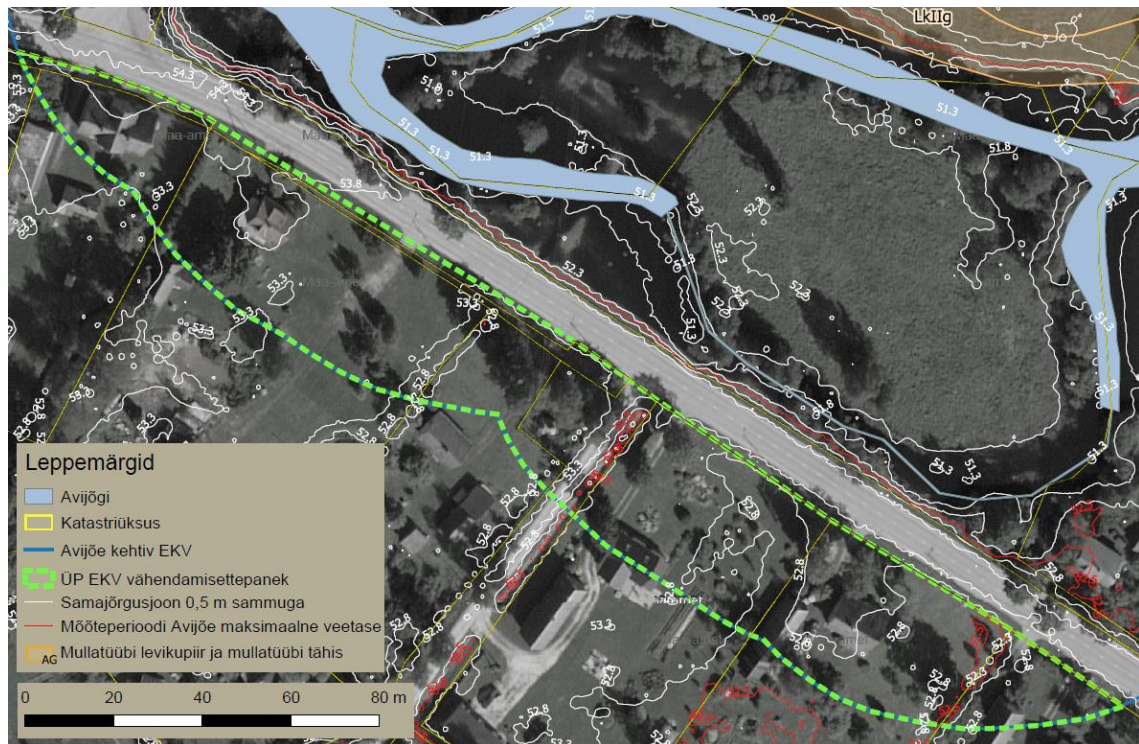
Ala 1-1.

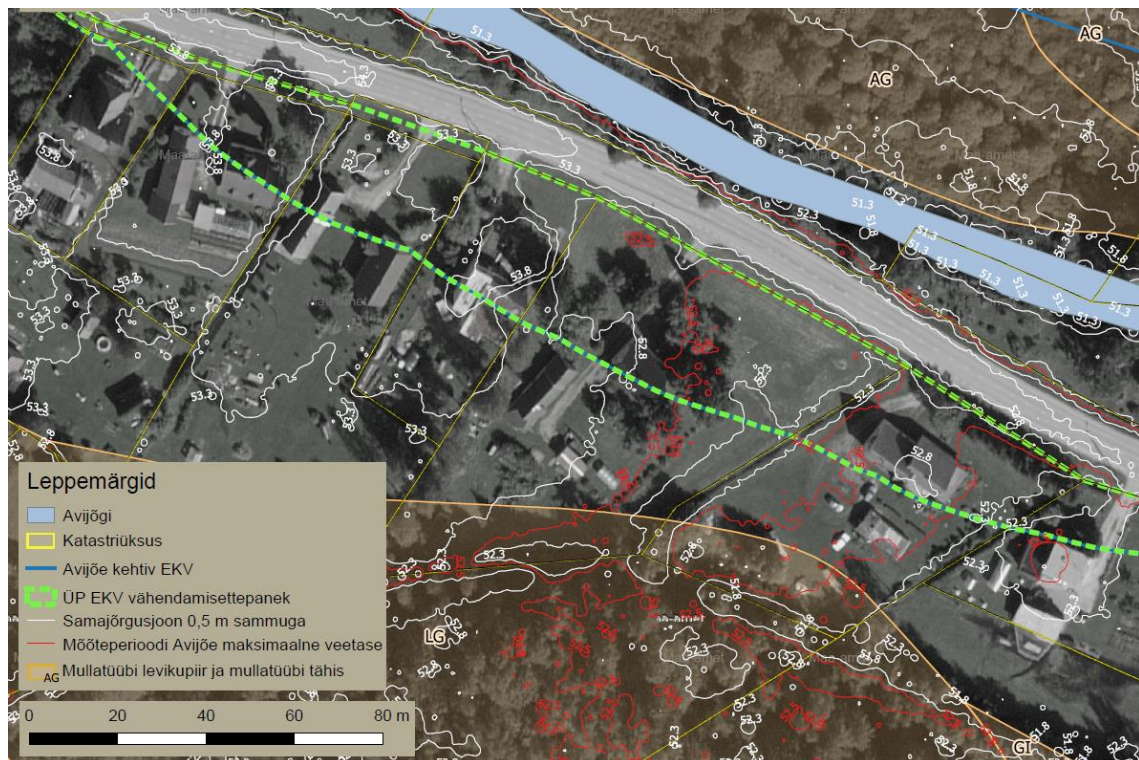
Ala 1-2.

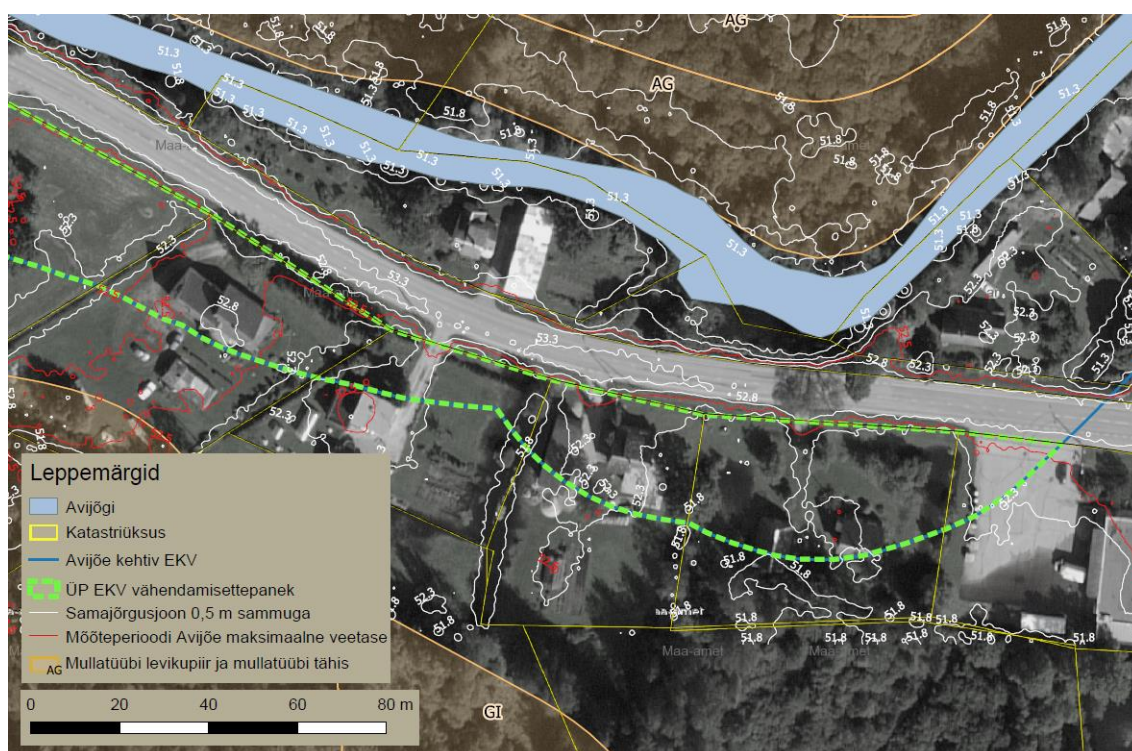
Ala 2.

Ala 3-1.

Ala 3-2.

Ala 4.

